

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Dopady koronavirové pandemie na národní ekonomiku pohledem ekonomické teorie

Impacts of the coronavirus epidemic on the national economy from an economic theory viewpoint

Patrik Šimon

Plzeň 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Dopady koronavirové pandemie na národní ekonomiku pohledem ekonomické teorie“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem Ing et. Ing Miloše Nového za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 24.04.2022

Patrik Šimon

Poděkování

Mé poděkování patří především panu Ing. et. Ing. Miloši Novému, za odborné vedení této bakalářské práce, cenné rady a čas, který obětoval vedením mé bakalářské práce.

Obsah

Úvod	8
1 Teoretická část	10
1.1 Cíle hospodářské politiky	10
1.1.1 Pyramida cílů hospodářské politiky	10
1.1.2 Maximalizace společenského blahobytu	10
1.1.3 Základní společenské cíle	11
1.1.4 Ekonomické tradiční cíle	13
1.2 Model agregátní nabídky a poptávky	15
1.2.1 Agregátní poptávka	15
1.2.2 Agregátní nabídka	16
1.2.3 Dopady posunu agregátní nabídky a poptávky	16
1.3 Charakteristika jednotlivých pojmů magického čtyřúhelníku	19
1.3.1 Nezaměstnanost	19
1.3.2 Inflace	21
1.3.3 Hrubý domácí produkt	24
1.3.4 Platební bilance	28
2 Analýza dopadů pandemie na vybrané národní ekonomiky	31
2.1 Optimální čtyřúhelník	32
2.2 Magické čtyřúhelníky vybraných národních ekonomik v letech 2017-2021 .	32
2.3 Komparace výsledků úspěšnosti hospodářské politiky	51
3 Návrhy konkrétních opatření	54
Závěr	62
Seznam použitých zdrojů	63
Seznam tabulek	64
Seznam obrázků	65

Přílohy

Abstrakt

Abstract

Úvod

Koronavirová pandemie patří od svého propuknutí na jaře 2020 k ,nejvíce diskutovaným tématům, jak mezi odborníky, tak mezi politiky a širokou veřejností. Občané mají největší obavy nejenom o své zdraví, ale zároveň i v důsledku hospodářských restrikcí o svoji formu obživy. Politická reprezentace v této souvislosti řeší, jak nejefektivněji zdraví svých občanů ochránit a zároveň vymýšlet taková opatření, která budou mít co nejmenší ekonomický dopad na stát. A právě zde nastává jeden ze zásadních problémů, jelikož politici musejí navrhovaná opatření vybalancovat tak, aby pandemie ustupovala a zároveň se ekonomický systém v zemi zcela nezhroutil. Budou – li opatření příliš striktní, povede to ekonomiku státu do velkých potíží, a naopak, pokud opatření budou příliš mírná, pandemie bude sílit a občané mohou několikanásobně více umírat.

S tématem ohledně pandemie Covid-19 se téměř každý den setkávám. Pracuji pro účetní firmu, která spravuje přes 100 firem a společností s různým zaměřením. Téměř každá z nich se potýkala s nemalými výpady příjmů během pandemie, jelikož ne všichni klienti byli řádně informovaní. Na každé schůzce jsme jim navrhovali a apelovali na ně, aby se přihlásili do dotačního programu COVID spravovaném Ministerstvem obchodu a průmyslu. Dopad, jaký měla pandemie nejen na tyto firmy, ale též na celou národní ekonomiku, byl jedním z důvodů, proč jsem si vybral toto téma.

Cílem celé bakalářské práce bude zjištění dopadů koronavirové pandemie na vybrané národní ekonomiky a zároveň navržení konkrétních opatření vedoucích k eliminaci či alespoň zmírnění již zmíněných dopadů.

Celou bakalářskou práci jsem rozdělil do tří částí. V první části se budu věnovat přístupu ekonomické teorie k hodnocení úspěšnosti hospodářské politiky. Nejprve se budu zabývat cíli hospodářské politiky, poté modelem agregátní nabídky a agregátní poptávky, následně svoji pozornost zaměřím na tzv. magické čtyřúhelníky.

Druhá část bakalářské práce bude obsahovat analýzu dopadů koronavirové pandemie na vybrané národní ekonomiky. Prostřednictvím magických čtyřúhelníků budou analyzovány ekonomiky České republiky, Německa, Rakouska, Francie a Slovenska. K těmto státům Evropské unie přiřadím ještě ekonomiku Švýcarska jako příklad mimo unijních ekonomik. Sledovaným obdobím budou roky 2017 až 2021.

V poslední části celé práce budu navrhopvat konkrétní opatření, která by měla vést k eliminaci či zmírnění dopadů koronavirové epidemie, a to především s důrazem na českou ekonomiku.

Při zpracování bakalářské práce použiji metody vědeckého popisu, komparace a analýzy. Veškerá data budou čerpána převážně ze statistických databází, webů a vlastní praxe. V práci bude použita citační norma APA.

1 Teoretická část

1.1 Cíle hospodářské politiky

1.1.1 Pyramida cílů hospodářské politiky

Na začátek teoretické části, která řeší problematiku koronavirové pandemie s následky na jednotlivá hospodářství, je nutné si definovat, jakých cílů hospodářská politika chce dosahovat. Aby budování tržní ekonomiky bylo co nejefektivnější, je podle Žáka (2006) nutné, aby tvůrci hospodářské politiky dbali především na dodržování následujících cílů, jimiž jsou:

- a) Maximalizace společenského blahobytu
- b) Dodržování základních společenských hodnot
- c) Dodržování tradičních ekonomických hodnot

Obr. č. 1: Pyramida cílů hospodářské politiky

Zdroj: Žák, 2006, s. 13

Na tomto obrázku můžeme vidět, kde se jaký cíl nachází v pyramidě hospodářských cílů. Na samotném vrcholu se nachází maximalizace společenského blahobytu, uprostřed jsou základní společenské cíle, základnu pak tvoří tradiční ekonomické cíle.

1.1.2 Maximalizace společenského blahobytu

Jak již z obrázku pyramidy cílů hospodářské politiky vyplývá, maximalizace společenského blahobytu je na samotném vrcholu. Tento pojem je ale velice obecný, proto je nutné si vysvětlit, co si pod ním představit.

Jedná se o celkovou sumu užiteků jednotlivých členů ve společnosti. Dá se také definovat jako určitá kvalita, kterou lze navýšit pro všechny členy společnosti, avšak tato změna nesmí znevýhodňovat jiné členy společnosti.

Největší problém u maximalizace společenského blahobytu nastává ve chvíli, pokud bychom ho chtěli nějak kvantifikovat. Mnoho ekonomů, např. Kliková a Kotlán (2019), si klade otázky, co je oním měřítkem. Může to být hodnota hrubého domácího produktu na obyvatele nebo celkové bohatství společnosti přepočtené na jednoho obyvatele?

Urban (1994) se snaží nalézt řešení, jak na tuto otázku odpovědět, uvádí, že k odpovědi na tuto otázku se pokusila dopomoci tzv. teorie o blahobytu. Ale ani tato metoda nepomohla zodpovědět na tyto otázky zcela přesně, jelikož není jasné, jak dojít ke společenské funkci užitku.

1.1.3 Základní společenské cíle

Jak již nám pyramida cílů hospodářské politiky napovídá, tvůrcům hospodářské politiky nejde jen o blahobyt, ale také se musejí postarat o zachování základních společenských cílů, kam podle Žáka (2006) patří:

svoboda, spravedlnost, jistota, pokrok, nezávislost, demokracie a racionalita

K těmto pojmům navíc Kotlán (2019) ve své novější publikaci přidává ochranu stabilního právního a institucionálního rámce, ochranu základních práv a svobod a v neposlední řadě sociální smír.

Svoboda

B. Russel (citovaný v Žákovi, 2006, s.14) například definuje svobodu takto: *„nepřítomnost překážek, která dovoluje realizovat přání“*

V této definici ale narážíme na kámen úrazu, jelikož přání jednotlivce může být v konfrontaci s přáními ostatních. Může tedy dojít k situaci, kdy se vzájemně přání mohou vylučovat a nám tedy dochází k „nesvobodě“ jedné strany.

Cílem společnosti je tedy zajistit, aby žádný jedinec nemohl uskutečňovat takové zájmy, které by mohly vést k omezování svobody druhých. Toto je zajištěno ve vyspělé společnosti rovností lidí a ochranou před útlakem, která je především zakotvena v zákonech (Kliková & Kotlán, 2019).

Spravedlnost

Zde si spravedlnost rozdělíme na dva konkrétnější pojmy: formální spravedlnost a materiální spravedlnost.

Formální spravedlnost nastává, pokud požadujeme stejné právní náležitosti pro všechny (Žák, 2006).

Materiální spravedlnost – zde vidí Kotlán a Kliková (2019) interpretaci tohoto pojmu za poněkud problematičtější, jelikož jejím obsahem je rozdělení výsledků z dosažených cílů mezi jednotlivé členy společnosti.

Materiální spravedlnost tedy dělíme na základě zásluh a na základě potřeb. Na základě zásluh ve společnosti vyvolává požadavek určitého přínosu, tedy stejná námaha = stejná odměna. Materiální spravedlnost na základě potřeb je nerealistickou podobou spravedlnosti, která odpovídá ideologii ideální komunistické společnosti. Tato spravedlnost se uplatňuje pouze v extrémních případech (sociální výpomoc, výživné atd.) (Žák, 2006).

Jistota

Absence strachu, tak zní asi nejuvýstižnější slovní spojení k tomuto pojmu, které uvádějí ve své publikaci také Kliková a Kotlán (2019), když se bavíme ve spojitosti společenských cílů, slušelo by se přidat, že to je absence strachu o svobodu, jak zpřesňuje tento pojem Žák (2006). S pojmem jistota se často pojí pojem mír, který je také někdy definovaný jako jeden ze společenských cílů.

Ohrožení jistoty ekonomických subjektů dochází například strukturálními změnami či konjunkturálními výkyvy, to poté vede k požadavkům na zvýšení ekonomické jistoty (Kliková & Kotlán, 2019).

Pokrok

Laicky je pokrok považován za nějakou změnu, ve prospěch zvýšení kvality v rámci určité úrovně. Z hlediska společných cílů je pokrok vyžadován primárně ze dvou důvodů: jako prostředek ke splnění zvolených cílů a také jako prostředek k využití inovací (Kliková & Kotlán, 2019).

Žák (2006) zmiňuje, že v prvním případě pokrok neznamena rozšířit si znalosti o nové poznatky, nýbrž je zde využito známých prostředků. Ve druhém případě naopak pracujeme se zcela novými poznatky a vědomostmi.

Nezávislost

Nezávislost můžeme nejlépe vyjádřit jako suverenitu a zodpovědnost za své vlastní činy. Aby byla dosažena ekonomická nezávislost, je zapotřebí přítomnost ekonomické svobody a svobody rozhodování. Nejlépe pro tento pojem k uvedení v praxi můžeme zmínit podporu nezávislosti subjektů v tržním systému (Žák, 2006).

Demokracie

V každé funkční společnosti funguje určitá nadřízenost a podřízenost, důležitá pro funkční kooperaci a také při dělbě práce. V tržním systému dochází k mnoha politickým rozhodnutím, která v určitém počtu rozhodují za ostatní, avšak platnost svých rozhodnutí si musejí zajistit. Systém pak funguje, pokud se ostatní takovému rozhodnutí podrobí (Kliková & Kotlán, 2019).

Racionalita

Racionalita je primárně založena na logice. Pokud se ostatní cíle navzájem nevylučují, tak racionalita je slučitelná s každým z nich.

Racionalita tedy primárně řeší otázku, jak nejefektivněji realizovat cíle. Pro použití tohoto principu je nutno cíle jasně formulovat a vztahy mezi jednotlivými cíli důkladně zanalyzovat (Žák, 2006).

Jak uvádí Kliková a Kotlán (2019), tyto základní společenské cíle jsou problematicky kvantifikovatelné, stejně jako tomu bylo u blahobytu.

1.1.4 Ekonomické tradiční cíle

Jak uvádí Mertlík, Rusmichová a Soukup (1991) v rámci hospodářské politiky mají státní orgány dva základní stabilizační cíle. Prvním z nich je zajištění cenové stability a následná podpora zaměstnanosti. Tempo reálného produktu pak rovnoměrně roste, ale stále pouze tak, aby byla zajištěna cenová stabilita a potřebná zaměstnanost. Politické spektrum dále stimuluje platební bilanci, avšak do takové míry, aby nebyly ohroženy výše zmíněné základní cíle.

Hlavním tradičním cílem hospodářské politiky je zajištění takové „půdy“, na které bude ekonomika co nejprogresivněji růst a zároveň na ni dosáhne ekonomické stability. Tento pojem můžeme ještě konkretizovat ve formě čtyř dalších základních cílů tradiční

ekonomiky, a to: pokus o stabilní a vyvážený ekonomický růst, nízkou míru nezaměstnanosti, nízkou a stabilní inflaci a vnější rovnováhu (Kliková & Kotlán, 2019).

Můžeme tedy hovořit o tom, že tradiční cíle jsou jakousi podmnožinou společenských cílů, avšak následně jdou ruku v ruce. Jak říká Žák (2006), příkladem nám je situace, kdy hospodářský růst vede k vyšší životní úrovni, občané pak mají důvěru v stávající politický systém, a tím se posiluje jeden ze společenských cílů (demokracie). Demokracii naopak může potlačit ekonomická deprese, která nahrává totalitním a extremistickým stranám. Příkladem je Německo ve třicátých letech 20. století a nastoupení NSDAP v čele s Adolfem Hitlerem, který využil tzv. Velké deprese (Žák, 2006).

Jak uvádí Bokrošová (2004) v publikovaném článku, základními hospodářskými cíli každého moderního státu jsou přijatelná míra nezaměstnanosti, cenová stabilita, dostatečné tempo růstu reálného produktu a v dlouhodobém horizontu také vyrovnaná platební bilance. V hospodářství daného státu nemusí být dosaženo všech cílů současně, jelikož tyto makroekonomické ukazatele působí na sebe vzájemně a při růstu jedné veličiny může dojít k poklesu té druhé, z čehož vyplývá, že tyto ukazatele mohou být vzájemně konkurenčními.

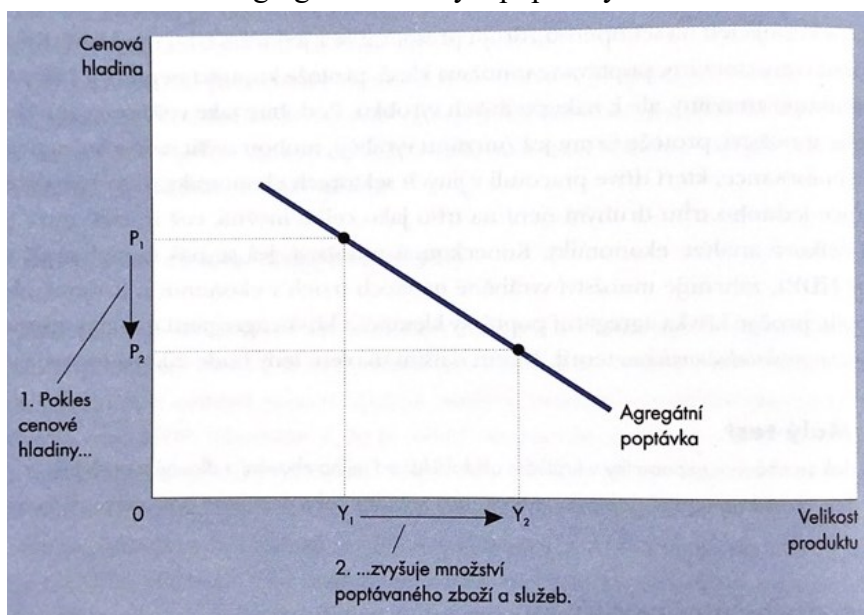
Jak doplňují (Slaný & Žák, 1999), cíle magického čtyřúhelníku nepředstavují veškeré cíle hospodářské politiky a autoři k nim přiřazují ještě cíle sociální, ekologické a cíle v oblasti adaptace domácí ekonomiky na dlouhodobé trendy.

1.2 Model agregátní nabídky a poptávky

1.2.1 Agregátní poptávka

Křivka agregátní poptávky nám poukazuje na množství, které je v ekonomice poptávané při různých cenových hladinách.

Obr. č. 2: Křivka agregátní nabídky a poptávky

Zdroj: Mankiw, 1999, s. 664

Z obrázku č. 2 můžeme vidět, že křivka agregátní poptávky je klesající, což v praxi znamená, že pokud dojde k poklesu cenové hladiny poptávaného zboží či služeb, vzroste poptávka, právě po těchto statcích.

Nyní již víme, jak vypadá křivka, proto je velice důležité si také definovat, co ovlivňuje agregátní poptávku, respektive z čeho se skládá.

$$Y = C + I + G + NX$$

Z tohoto vzorce můžeme vyčíst, že se agregátní poptávka skládá ze součtu spotřeby (C), investic (I), vládních nákupů (G) a čistého exportu (NX).

Za běžné situace předpokládáme, že vládní nákupy jsou konstantní veličinou, avšak spotřeba, investice a čistý vývoz přímo závisí na ekonomických podmínkách, a především na cenové hladině (Mankiw, 1999).

1.2.2 Agregátní nabídka

Křivka agregátní nabídky nám udává, jaké množství zboží a služeb firmy vyrábějí při jakékoliv cenové hladině. U nabídkové křivky je velice podstatné, při určení vztahu s cenovou hladinou, zda se jedná o období krátké či dlouhé. V krátkém období je totiž křivka agregátní nabídky rostoucí, v dlouhém období vertikální (Mankiw, 1999).

Abychom pochopili, jak se nabídková křivka liší v krátkém období oproti dlouhému, tak si nyní obě období popíšeme.

Agregátní nabídka v dlouhém období

V dlouhém období závisí nabídka v ekonomice na množství kapitálu, práce a výrobních technologiích, které jsou využity k přeměně kapitálu a práce na zboží a služby. Cenová hladina neovlivňuje tyto determinanty reálného HDP v dlouhém období, proto je nabídková křivka vertikální, jelikož při změně cenové hladiny se neovlivní množství nabízeného zboží a služeb (Mankiw, 1999).

Agregátní nabídka v krátkém období

Křivka nabídky v krátkém období je rostoucí a veličiny (cenová hladina a velikost produktu) jsou na sebe přímo úměrné. Znamená to tedy, že pokud se v krátkém horizontu v ekonomice zvedne cenová hladina, zvýší se i množství nabízeného zboží a služeb, pokud dojde k poklesu cenové hladiny, klesá také nabízené množství statků. Mankiw (1999) uvádí, tři teorie, které vysvětlují tento přímo úměrný vztah cenové hladiny a produktu. Tyto teorie se liší v podrobnostech, avšak staví na společném základu, kterým je tvrzení, že množství nabízeného zboží a služeb se odchyluje od přirozené úrovně, pokud cenová hladina se odchýlí od hladiny, kterou očekávají lidé.

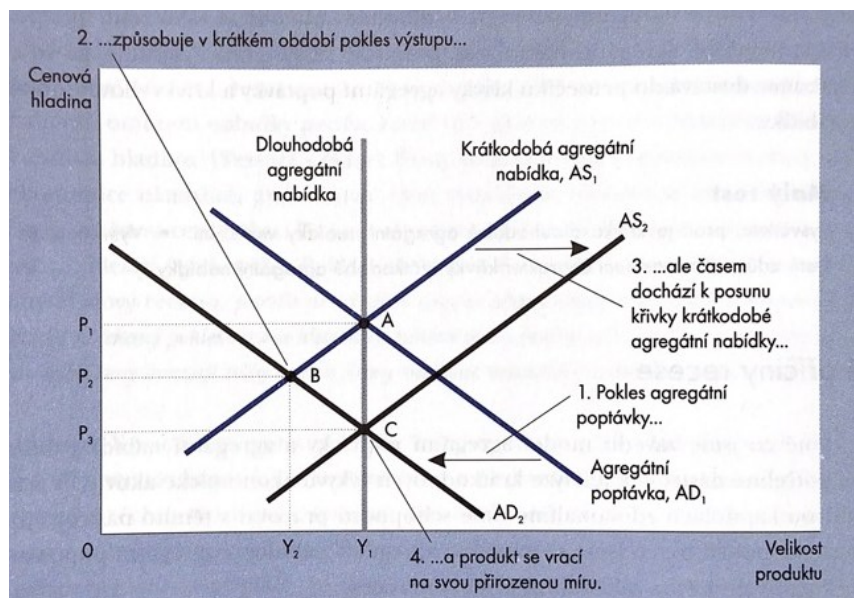
1.2.3 Dopady posunu agregátní nabídky a poptávky

Posun agregátní poptávky, respektive její pokles, může způsobit fakt, že domácnosti odloží výdaje na velké nákupy a firmy neinvestují do výrobních technologií. Tato situace se v ekonomice může stát například při nějaké krizi, která může uvést lidi v nejistotu. Příkladem může být krach na burze či válečný konflikt, který je nyní velice propíraným tématem.

To způsobí, že domácnosti a firmy budou nakupovat menší množství zboží a služeb při jakékoliv cenové hladině. Posune se nám tedy křivka z AD_1 na AD_2 jak můžeme na obrázku č. 3 vidět (Mankiw, 1999).

Obr. č. 3: Posun křivky agregátní poptávky

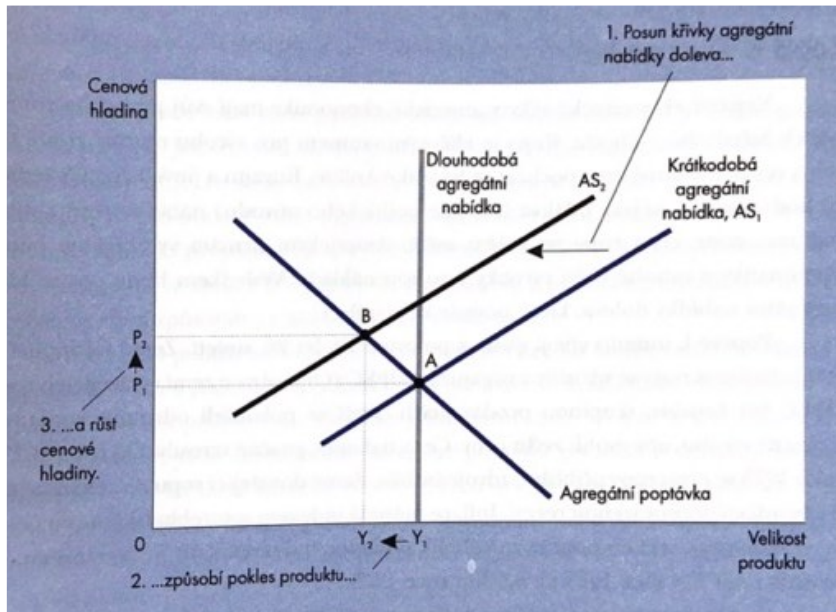

Zdroj: Mankiw, 1999, s. 672

V případě, že se ekonomika ocitne v takovéto recesi, měli by strůjci hospodářské politiky udělat opatření, která povedou opět k růstu agregátní nabídky.

Přejdeme nyní k posunu nabídkové křivky, ta je zapříčiněna především tím, že firmám vzrostou z různých důvodů výrobní náklady, to znamená, že firmy budou chtít prodávat za jakékoliv cenové hladiny menší množství výrobků a služeb. Na obrázku č. 4 můžeme vidět, že při posunu křivky AS_1 do AS_2 dochází k poklesu množství produktu a zároveň růstu cenové hladiny, takovouto situaci nazýváme stagflace, jelikož ekonomika se ocitá vlivem růstu cenové hladiny v inflaci a zároveň dochází k poklesu produktu – stagnaci (Mankiw, 1999).

Obr. č. 4: Posun křivky agregátní nabídky

Zdroj: Mankiw, 1999, s. 675

Tvůrci fiskální a monetární politiky mohou důsledky, které způsobí posun agregátní nabídky, zvrátit tím, že posunou křivku agregátní poptávky. Musjí tedy posunout křivku agregátní poptávky tak, aby znemožnili změnu produktu, která byla vyvolána posunem agregátní nabídky (Mankiw, 1999).

1.3 Charakteristika jednotlivých pojmů magického čtyřúhelníku

1.3.1 Nezaměstnanost

S hrubým domácím produktem souvisí další ukazatel a tím je nezaměstnanost, a to v tom smyslu, že čím více dokáže daná země využít své ekonomicky aktivní obyvatele, tím vyšší může HDP být (Soukup, 2010).

Měření nezaměstnanosti

Ukazatel zaměstnanosti, respektive nezaměstnanosti daného státu vede příslušný statistický úřad dané země. Data se získávají na základě dotazování reprezentativního vzorku domácností, který zahrnuje respondenty všech věkových skupin ekonomicky aktivních občanů. Pro šetření se vybírají respondenti starší 15 let.

Statistický přehled podle Holmana (2000) člení tyto občany do třech skupin:

- a) Zaměstnaní – osoby starší 15 let s placenou prací, včetně momentálně nepracujících jedinců, které jsou například nemocní, na dovolené, či ve stávce.
- b) Nezaměstnaní – do této kategorie spadají osoby, které nemají právě placenou práci, ale aktivně se podíleli na vyhledávání v předchozích čtyřech týdnech. Nezaměstnaným tedy není pouze člověk bez práce, ale člověk prokazatelně usilující o její získání.
- c) Ekonomicky neaktivní – do této kategorie spadají ostatní obyvatelé, kteří nepatří do předchozích dvou skupin, jedná se například o ženy v domácnosti, starobní a invalidní důchodce. Tato skupina se ale do zaměstnanosti daného státu nezapočítává

Pro výpočet míry nezaměstnanosti tedy budeme potřebovat pouze ekonomicky aktivní obyvatele, což pro nás budou zaměstnaní a nezaměstnaní

$$u = U/L \times 100$$

Z tohoto vzorce nyní dostaneme procentuální nezaměstnanost. Kde „u“ je míra nezaměstnanosti, „U“ je počet nezaměstnaných a „L“ je počet ekonomicky aktivních obyvatel (zaměstnaní + nezaměstnaní)

Výsledek šetření se následně přepočítá na celkovou populaci (Holman, 2000).

Formy nezaměstnanosti

Frikční nezaměstnanost

Někdy také nazývána jako rovnovážná nezaměstnanost, hlavními faktory jsou zde čas, ale také vyšší odměny. Čas je zde zastoupen konkrétně v krátkodobé míře, během které si lidé hledají nové zaměstnání, nebo se rozhodují, která z nabídek, je pro ně výhodnější a kterou v tomto případě vybrat. Faktor vyšších odměn je zde takovým „předskokanem“ právě času, kdy lidé na základě touhy po lépe placené práci podají ve svém zaměstnání výpověď, a následně již přichází zmíněný faktor času. Do této formy nezaměstnanosti můžeme řadit absolventy škol, kteří čekají na nástup do svého prvního zaměstnání, ale také například ženy, které ukončují mateřskou dovolenou a chystají se zpět do svého zaměstnání (Holman, 2000).

I díky tomu, že frikční nezaměstnanost počítá s brzkým znovuzařazením nezaměstnaného na pracovní pozici, nejedná se o závažnou formu nezaměstnanosti. Jediný závažný problém, který by při této formě mohl přicházet v úvahu, je ten, kdy zaměstnanci se nabízená práce stále nebude zdát dostatečně zajímavá a stane se z něj dlouhodobě nezaměstnaný (Samuelson, 2013).

Strukturální nezaměstnanost

Hlavní příčiny souvisí se změnou struktury národního hospodářství, které se nepřetržitě vyvíjejí. V důsledku těchto změn může docházet k poklesu poptávky po určité profesi a zároveň roste poptávka po profesi jiné/nové. Zaměstnanci jsou tedy propouštěni ze svého původního zaměstnání a jsou nuceni si najít uplatnění v neznámém prostředí. Zde ale nastává problém, zaměstnanec není dostatečně kvalifikovaný a připravený na novou pozici. Musí projít tedy následujícím cyklem: nalézt si práci v novém odvětví, zúčastnit se rekvalifikačního kurzu, a poté si zvykat na novou profesi (Holman, 2000).

Této formě nezaměstnanosti nelze nijak předejít, vyskytuje se totiž ve všech světových ekonomikách. Jakékoliv pokusy o utlumování v rámci strukturální nezaměstnanosti by měly na ekonomiku horší vliv, než nezaměstnanost samotná, dokonce by mohlo docházet až k zaostávání celé ekonomiky (Samuelson, 2013).

Cyklická nezaměstnanost

Tato forma nezaměstnanosti vzniká tehdy, jestliže poklesne celková poptávka po pracovní síle během poklesu hospodářského cyklu. Keynesiánská teorie tvrdí, že k této nezaměstnanosti dochází především nedostatkem agregátní poptávky, a jelikož podle keynesiánské teorie jsou mzdy nepružné směrem dolů, dochází k nerovnováze na trhu práce, a tedy i k cyklické nezaměstnanosti. Monetaristé naopak předpokládají, že cyklická nezaměstnanost má pouze krátkodobé trvání a je způsobena mylnou peněžní iluzí. Klasici pak předpokládají, že mzdy jsou dokonale pružné a k cyklické nezaměstnanosti nemůže nikdy docházet (Holman, 2000).

Ekonomické dopady nezaměstnanosti

Největším dopadem nezaměstnanosti je ztráta produkce, jelikož nezaměstnaní lidé nepodporují produkci dané ekonomiky a nepřispívají tak do ukazatele HDP. Spojitost mezi pojmy HDP a nezaměstnaností dokazuje i tzv. Okunův zákon, který říká:

„Pokles HDP o dvě procenta potencionálního produktu znamená nárůst nezaměstnanosti průměrně o jeden procentní bod“ (Samuelson, 2013, s.597)

1.3.2 Inflace

Druhým ukazatelem magického čtyřúhelníku je inflace. Hlavním cílem centrální banky je držet míru inflace na nízkých hodnotách, udržovat stabilní míru inflace je naopak jedním z cílů hospodářské politiky (Revenda, 2004).

Definice inflace

Revenda (2004) definuje inflaci takto: *„Inflace představuje dlouhodobější nepřetržitý růst cenové hladiny, který je spojen s nadměrnou emisí peněz a který vede k poklesu kupní síly peněz.“*

Míra inflace je pak tedy definována jako míra změny celkové cenové hladiny a vypočteme ji jako:

Míra inflace v roce $t = \pi_t = 100 \times P_t - P_{t-1} / P_{t-1}$

P... Cenový index (definujeme jej jako: měřítko průměrné úrovně cen

Inflaci primárně rozlišujeme do třech základních kategorií:

- a) nízká inflace
- b) pádivá inflace
- c) hyperinflace

Nízká inflace

Nízká inflace je charakterizována malým a předpověditelným nárůstem cen. Mezi nízkou inflaci se řadí každá jednociferná inflace. Během nízké inflace jsou ceny relativně stabilní a peníze si udržují v čase svou hodnotu. Proto lidé jsou ochotni více nakládat se svými finančními prostředky, jelikož očekávají, že relativní cena zboží, které nakupují či prodávají se v průběhu času nezmění (Samuelson, 2013).

Pádivá inflace

Můžeme taktéž označovat jako velmi vysokou inflaci, řadíme sem inflaci pohybující se kolem dvouciferných či trojiciferných čísel. Pádivá inflace se častokrát vyskytuje zejména v zemích, které jsou postiženy například revolucí či válkou. Způsobit ji ale může i nekompetentní a slabá vláda v zemi.

Tento druh inflace velmi vážně narušuje fungování národního hospodářství. Velmi rychle klesá hodnota dané měny a lidé drží pouze minimální nutnou hotovost pro bezprostřední transakce. Ekonomika stále více a více v takové zemi slábne, finanční trhy se hroučí, jelikož kapitál putuje do zahraničí, lidé investují do nemovitostí a fyzických aktiv a roste velmi prudce úroková míra. (Samuelson, 2013)

Hyperinflace

Ekonomika, která byla postižena pádivou inflací se ve většině případech z tohoto „stavu“ dostane, kdežto pokud je hospodářství zasaženo hyperinflací, hrozí absolutní rozpad. Hospodářství je zasaženo ročním růstem cen o milion až bilion procent.

Příkladem hyperinflace nám budiž situace po první světové válce ve Výmarské republice, tedy v dnešním Německu. Místní vláda se rozhodla tisknout nové peníze, bohužel jak se později ukázalo, mělo to fatální následky na ceny a cenový index. Mezi lednem 1922

a listopadem 1923 vzrostl cenový index z hodnoty 1 na hodnotu 10 miliard. Jak je v odborné publikaci od Samuelsona (2013) humorně, leč trefně uvedeno, ten, kdo vlastnil na počátku roku 1922 obligace v hodnotě 300 milionů marek si o 2 roky později za ně mohl koupit nanejvýš lízátko, až tak drasticky funguje hyperinflace.

Pozitivní efekty inflace

Pozitivní efekt způsobuje inflace například tím, že stimuluje ekonomické subjekty k činnostem, které by bez existence inflace nedělaly. Když je inflace nízká a stabilní, zaměstnanci jsou více motivováni k produktivitě ve svém zaměstnání, jelikož očekávají pokles jejich reálných mezd. Jednou z mála možností zaměstnanců, jak dosáhnout vyšší nominální mzdy, je právě zvýšení své produktivity, což může podnikatelům generovat vyšší zisky a mohou zvážit zvýšení mzdy svým zaměstnancům. Motivace je však oboustranná a impulz, jak reagovat na nízkou inflaci může vzejít i od samotného zaměstnavatele, který úmyslně zvýší nominální mzdy, ale očekává zefektivnění práce a zvýšenou produktivitu (Soukup, 2010).

Pozitivní vliv může mít inflace na ekonomický růst i tak, že investoři z důvodu přítomnosti inflace chtějí svůj kapitál efektivněji investovat. Efektivnější využití kapitálu pak stimuluje růst ekonomiky (Soukup, 2010).

Phillipsovy křivky

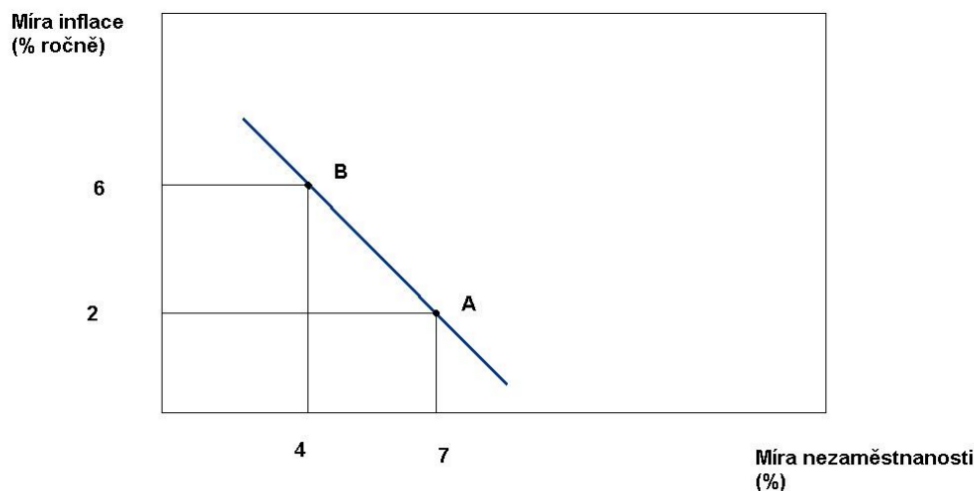
Krátkodobý vztah zaměnitelnosti mezi inflací a nezaměstnaností nazýváme jako „Phillipsova křivka.“

Zmíněná „Phillipsova křivka“ je pojmenovaná po významném ekonomovi A.W. Phillipsovi, který roku 1958 jako první uvažoval nad vztahem mezi nezaměstnaností a mírou změn nominálních mezd. V článku, který též rok vydal dokázal, že mezi mírou inflace a mírou nezaměstnanosti je nepřímá úměra. Svá tvrzení deklaroval modelem britské ekonomiky mezi lety 1861–1957, kdy ukázal že v letech, ve kterých byla nízká nezaměstnanost často byla vysoká inflace a naopak (Mankiw, 1999).

Tohoto „objevu“ se ihned chytlo spousta ekonomů a aplikovalo jej do různých ekonomik, jedním z nich byli i Samuelson a Solow, kteří vztah inflace a nezaměstnanosti, tedy tzv. Phillipsovu křivku aplikovali na údajích Spojených států. Jejich zkoumáním objevili, že

nízká nezaměstnanost úzce souvisí s vysokou agregátní poptávkou, která zvyšuje mzdy a cenovou hladinu v dané ekonomice (Mankiw, 1999).

Obr. č. 5: Phillipsova křivka

Zdroj: Mankiw, 1999, s. 796

Z tohoto grafu můžeme vyčíst, že pokud dochází k míře nezaměstnanosti ve výši 7%, tak hodnota inflace se pohybuje na 2% - to nám představuje bod A, pokud by však politické spektrum rozhodlo snížit nezaměstnanost na 4%, došlo by v krátkém období k růstu inflace na 6% - což nám v grafu představuje bod B.

1.3.3 Hrubý domácí produkt

Dalším údajem, který zde představím bude hrubý domácí produkt (HDP), který je pro tvůrce hospodářské politiky důležitý především k pozorování ekonomiky jako celku.

HDP měří celkový důchod země, a je jednou z nejsledovanějších ekonomických statistických veličin, jelikož dokáže nejspolehlivěji určit ekonomický blahobyt.

Když se řekne blahobyt, tak drtivá většina z nás si představí jedince, jehož příjem je na tolik silný, že si kromě nutných výdajů může dovolit zboží, které není nezbytné a zboží a služby, které jsou považovány za luxusní. Jedinec s vyššími příjmy tedy bydlí v luxusnějších domech, jezdí drahými auty anebo například častěji jezdí za odpočinkem na dovolenou (Samuelson & Nordhaus, 2013).

Stejně tak můžeme pohlížet na srovnání národních ekonomik. Pokud chceme zjistit, zda daná ekonomika „žije v blahobytu“, tak nás bude zajímat celkový důchod, který zde každý vydělává. HDP se tedy zabývá celkovým důchodem každého subjektu ve zkoumané ekonomice a celkovými výdaji za zboží a služby národní ekonomiky (Samuelson & Nordhaus, 2013).

„Pro ekonomiku jako celek se důchod musí rovnat výdajům“ (Mankiw, 1999, s. 470).

V praxi si to vysvětlujeme tak, že každá provedená transakce má na jedné straně kupujícího danou službu či produkt, ale také prodávajícího, který danou službu či produkt poskytuje.

Uvedeme-li si to na příkladu, Pokud pan X nakoupí službu od pana Y za 100 korun, tak pan X je kupujícím a jeho výdaj činí 100 korun, pan Y je tedy prodávajícím a vydělal 100 korun. Tato transakce v ekonomice bude znamenat zvýšení příjmů i výdajů o stejnou částku. HDP stoupne o 100 korun, ať je měřeno z pohledu celkového důchodu či z pohledu výdajů (Mankiw, 1999).

Definice a skladba HDP

„Hrubý domácí produkt je tržní hodnota všech fiskálních statků a služeb vyrobených v ekonomice za dané časové období“ (Mankiw 1999, s. 473).

Aby ekonomové pochopili, jak daná ekonomika využívá vzácné zdroje, tak se zkoumá hodnota HDP dle různých druhů výdajů. Konkrétně je dělíme na: spotřebu, investice, vládní nákupy a čistý vývoz.

$$\text{HDP} = C + I + G + \text{NX}$$

C... spotřeba – výdaje domácností na zboží a služby

I... investice – výdaje na nákup kapitálového vybavení, strojů a zařízení, včetně koupě nového domu, které je považováno za investici nikoliv spotřebu

G... vládní nákupy – výdaje místní správy, států Unie s federální vládou na nákup zboží a služeb, například vybavená pro armádu

NX... čistý vývoz – rozdíl mezi příjmy vyvezeného zboží a výdaji na dovezené zboží
(Mankiw 1999, s. 474-475)

Měření HDP

Při měření HDP mohou ekonomové využít dvě metody, které jsou zcela odlišné, avšak ve skutečnosti, ani jedna z metod není lepší a jsou obě naprosto stejně vypovídající (Helísek, 2002).

Metoda toku produktů

Tato metoda využívá finální statky, tedy v praxi to znamená, že zahrnuje pouze zboží a služby nakoupené spotřebiteli. Domácnosti vynakládají za tyto statky své příjmy. HDP tedy dostaneme, pokud sečteme všechny peníze, které domácnosti utratí za spotřební statky. Zde však uvažujeme velmi zjednodušeně, nepočítáme zde s investicemi, vládními zásahy ani zahraničním obchodem. V tomto zjednodušeném modelu, tedy velice snadno určíme velikost celkového národního důchodu, jako součet všech toků finálních statků (Helísek, 2002).

Metoda důchodová (nákladová)

Další možností, jak měřit HDP je pomocí důchodové metody, někdy nazývané jako nákladová. Zde na jedné straně jsou náklady firem, které zahrnují: náklady na mzdy pro zaměstnance, výdaje na pronájem, energie atd., na druhé straně jsou však veškeré tyto náklady výnosy, které firmám plynou právě od domácností, které od nich kupují zboží a služby. Součtem těchto toků za dané období opět dojdeme k hodnotě HDP (Helísek, 2002).

Reálný a nominální HDP

Reálný HDP používáme chceme-li změřit kvantitu výroby, zde není HDP ovlivněno změnami cenové hladiny, jelikož zde počítáme s cenami zboží a služeb, které jsou konstantní. V praxi to tedy vypadá tak, že si zvolíme určitý rok, tento rok nám bude představovat nějaké základní období, my poté propočteme, jakou hodnotu daný produkt měl ve všech obdobích, ve kterých ho chceme zkoumat, avšak ho zkoumáme v cenách, které náleží základnímu období (Mankiw, 1999).

Nominální HDP naopak počítá s běžnými (nynějšími) cenami, tedy jinak řečeno, množství všech statků, které vynásobíme s aktuálními cenami pro dané období je oním nominálním HDP. Tato forma HDP je využívána, pokud chceme ohodnotit produkci zboží a služeb ve vybraném hospodářství za běžné ceny (Mankiw, 1999).

Deflátor HDP

Dalším ekonomickým významným ukazatelem je Deflátor HDP, který využívá jak reálné hodnoty HDP, tak té nominální. Deflátor počítá změnu nominálního důchodu, která není spojena se změnou množství vyráběného zboží a zároveň je spojena se zvýšením cenové hladiny (Samuelson & Nordhaus, 2013).

Deflátor HDP se počítá jako podíl nominálního HDP a reálného HDP, jelikož chceme dostat procentní hodnotu, celý výsledek pak musíme vynásobit 100 (Samuelson & Nordhaus, 2013).

Deflátor slouží k pozorování změn a pohybů cen v ekonomice (Mankiw, 1999).

Tempo růstu HDP

Jelikož na dané téma budeme pohlížet prostřednictvím magických čtyřúhelníku, je tento pojem velice zásadní, tvoří totiž jeden z vrcholů magického čtyřúhelníku. Tento ukazatel nezahrnuje inflaci, a díky tomu jde o více vypovídající hodnotu.

Tempo růstu HDP(g) dle Samuelsona a Nordhause (2013) vypočteme dle následujícího vzorce:

$$\text{HDP}(g) = \frac{\text{HDP}(t) - \text{HDP}(t-1)}{\text{HDP}(t-1)}$$

HDP(g) ... tempo růstu reálného HDP

HDP(t) ... hrubý domácí produkt v současném období

HDP(t-1) ... hrubý domácí produkt v minulém období

1.3.4 Platební bilance

Platební bilance je vypovídajícím ukazatelem o vnější ekonomické rovnováze státu.

„PB je chápána jako systematický výkaz či záznam všech hospodářských transakcí, které proběhly za určité období, zpravidla jeden rok, mezi devízovými tuzemci a devízovými cizozemci.“ (Žák, 2006, s.24)

Kumulativní saldo platební bilance je klíčovým pojmem spojený s analýzou platební bilance jako takové. Kumulativní saldo platební bilance představuje rozdíl mezi kreditními a debetními položkami. Kumulativní salda, které se využívají k ekonomické analýze jsou: obchodní bilance, výkonové bilance, běžné bilance, základní bilance a saldo maximální likvidity (Žák, 2006).

Struktura platební bilance

Běžný účet

Ten se podle Holmana (2000) skládá z:

1. obchodní bilance – vůbec ta nejdůležitější složka běžného účtu platební bilance. Saldo obchodní bilance je rozdíl mezi hodnotami vyvezeného a dovezeného zboží.
2. bilance služeb – saldo bilance služeb se skládá z příjmů, které plynou z poskytování služeb domácími subjekty a výdaji na poskytování služeb zahraničními subjekty.
3. bilance výnosů – vychází z výrobních faktorů práce a kapitálu. Saldo bilance výnosů je rozdíl mezi výnosy z výrobních faktorů poskytovaných zahraničním subjektům a náklady na výrobní faktory poskytnuté domácí zemí.
4. běžné převody – transakce, za které nám nenáleží nárok na službu zboží či jiné aktivum (např.: hospodářská výpomoc). Saldo běžného převodu je počítáno jako rozdíl mezi takovými transakcemi přijatými a poskytnutými.

Kapitálový účet

Kapitálový účet zahrnuje kapitálové transfery, které souvisejí například s převodem pozemků ve prospěch zastupitelských úřadů, dále mají souvislost s nehmotnými právy, jakým je například právo autorské a v neposlední řadě s migrací obyvatelstva (Žák, 2006).

Finanční účet

Finanční účet se skládá podle Holmana (2000) z:

1. přímých investic – tato oblast platební bilance zahrnuje především takové investice, které dopomáhají ke kontrole nad podnikem. Saldem přímých investic je rozdíl mezi investicemi, které jsou zprostředkovány v tuzemsku zahraničními subjekty a investicemi, které domácí subjekty vynaložily v zahraničí.
2. portfoliové investice – v této oblasti se budeme bavit o ostatních investicích, které nezahrnujeme do první kategorie, tedy o investicích, které nemají za cíl převzít kontrolu nad podnikem. Saldem tedy zde je rozdíl mezi portfoliovými investicemi, které jsou investovány v tuzemsku cizozemci a portfoliovými investicemi, které jsou investovány v zahraničí domácími subjekty.
3. ostatních investic – zahrnují především krátkodobý a dlouhodobý úvěr, který je poskytnut buď bankovními společnostmi, ve formě vládní pomoci, či od podniku. Saldem ostatních investic je rozdíl mezi úvěry, které jsou v tuzemsku přijaty od zahraničních subjektů a úvěry, které domácí subjekty poskytly těm zahraničním. V oblasti ostatních investic nesmíme opomenou zmínit pojem „hot money“, tento pojem zahrnuje spekulativní druh kapitálu, který nám může zlepšit finanční bilanci, avšak tento spekulativní kapitál má velice senzitivní reakce na změny v domácí ekonomice – jedná se spíše o destabilizující prvek než pozitivní.

Kurzové rozdíly, chyby či opomenutí

Abychom mohli sestavit co nejpřesněji platební bilanci nesmíme opomenout ani tuto část, ve které dochází k eliminaci nepřesností při sestavování PB a také k vyrovnání kurzových rozdílů.

Platební bilanci tedy dostáváme po sečtení běžného účtu, kapitálového účtu, finančního účtu a eliminačních operací. Nepočítáme zde však s devizovými rezervami (Žák, 2006).

Devizové rezervy

Posledním pojmem, který je důležitý v problematice platební bilance zmínit je účet devizových rezerv. Deficit či přebytek vzniká v platební bilanci, kam nezahrnujeme devizové rezervy a tento účet slouží právě k vyrovnání případného deficitu nebo přebytku oficiální vyrovnávací platební bilance (Žák, 2006).

V praxi bychom to mohli představit takto: „Najdete-li tedy v PB ČR za rok 2001 saldo – 67,2 mld. Kč, znamená to, že devizové rezervy vzrostly o 67,2 mld. Kč“ (Žák, 2006, s.27).

2 Analýza dopadů pandemie na vybrané národní ekonomiky

V teoretické kapitole jsme si představili zásadní cíle hospodářské politiky každé vyspělé ekonomiky, v této praktické části se budeme detailněji zabývat především inflací, nezaměstnaností, saldem platební bilance a tempem růstu hrubého domácího produktu. Vybranou metodou pro analýzu a zhodnocení úspěšnosti vypořádání se s pandemií covid-19 pro nás bude metoda tzv. magického čtyřúhelníku.

Jednotlivé ukazatele magického čtyřúhelníku:

Gr...tempo růstu reálného HDP v %

P...průměrná roční inflace v %

B...podíl salda běžného účtu platební bilance na nominálním HDP v %

U...míra nezaměstnanosti v %

Zdroj: (Bokrošová, 2005, s. 22)

Tyto ukazatele nyní budeme nanášet na osy z nichž nám vznikne požadovaný magický čtyřúhelník. Spojením vrcholů nám vznikne plocha, podle které můžeme určit, jak si daná ekonomika vede, platí zde pravidlo, čím větší obsah plochy, tím politické spektrum plní ekonomické cíle lépe.

Magický čtyřúhelník tedy vzniká na základě působení jednotlivých ukazatelů vzájemně na sebe, které se nejenže ovlivňují mezi sebou, ale také, jak již bylo uvedeno v teoretické části, se mohou dostat i do konfliktu.

Metodu magických čtyřúhelníků budu aplikovat do národních ekonomik. Vybral jsem si ekonomiku německou a francouzskou, jakožto zástupce dvou nejsilnějších ekonomik v Evropě. Dalšími zástupci budou slovenská a rakouská ekonomika, důvodem jejich výběru byla především geografická poloha. Poslední hospodářství, které budu v této práci zkoumat, je to švýcarské. Švýcarsko zde zařazuji především z důvodu, že jako jediní z celého výčtu ekonomik, které jsou zde uvedeny není členem Evropské Unie. Primární časové období, které nás bude pro tuto práci zajímat, je rozmezí mezi lety 2017–2021,

tedy tři roky před pandemií a dva roky, které již byly ovlivněny virem covid – 19. Cílem pro tuto kapitolu tedy bude zanalyzovat jaké dopady měla pandemie na dané národní ekonomiky ve zmíněném období.

2.1 Optimální čtyřúhelník

S tímto pojmem přišla OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), které díky detailním analýzám a empirickým výzkumům došla k následujícím hodnotám, které jsou však průměrem vyspělých zemí v OECD.

Platí zde, že čím více se bude magický čtyřúhelník zkoumané ekonomiky blížit k tomu optimálnímu, tím účinnější a efektivnější daná hospodářská politika je.

Hodnoty pro optimální magický čtyřúhelník tedy jsou:

„Meziroční tempo reálného produktu = 3 %

Průměrná roční míra nezaměstnanosti = 5 %

Průměrná roční míra inflace = 2 %

Podíl salda běžného účtu platební bilance na nominálním HDP = 0 %“

Zdroj: (Žák, 2006)

2.2 Magické čtyřúhelníky vybraných národních ekonomik v letech 2017-2021

Nejdříve, než se přesuneme ke konkrétním grafům a konkrétním hodnocením, je nutné si definovat, jak jsme k daným výsledkům dospěli, a jak přistoupíme k jejich hodnocení.

Jelikož budeme hodnotit úspěšnost jednotlivých ekonomik podle obsahu plochy příslušného magického čtyřúhelníku, musíme znát obsahy ploch čtyř trojúhelníků, ze kterých se magický čtyřúhelník skládá. Avšak překážkou nám zde budou záporné hodnoty, jelikož obsah plochy jakéhokoliv obrazce nelze vypočítat ze záporných hodnot. Jelikož každý ukazatel magického čtyřúhelníku má bod 0 na jiném místě, upravíme si hodnoty tak, aby bod 0 byl pro všechny ukazatele v průsečíku os. Z následných grafů vyplývá, že abychom tak mohli učinit, musíme k tempu růstu hrubého domácího produktu a salda platební bilance přičíst číslo 10, naopak u míry nezaměstnanosti a inflace musíme

20 jednotek odečíst. Na vzorečku, který je níže uveden to nejspíše bude jasnější. Před výpočty si vždy ještě vypracujeme tabulku s příslušnými pomocnými hodnotami.

K výpočtu využijeme matematický vzorec pro výpočet obsahu trojúhelníku, který je:

$$S = a \times b / 2$$

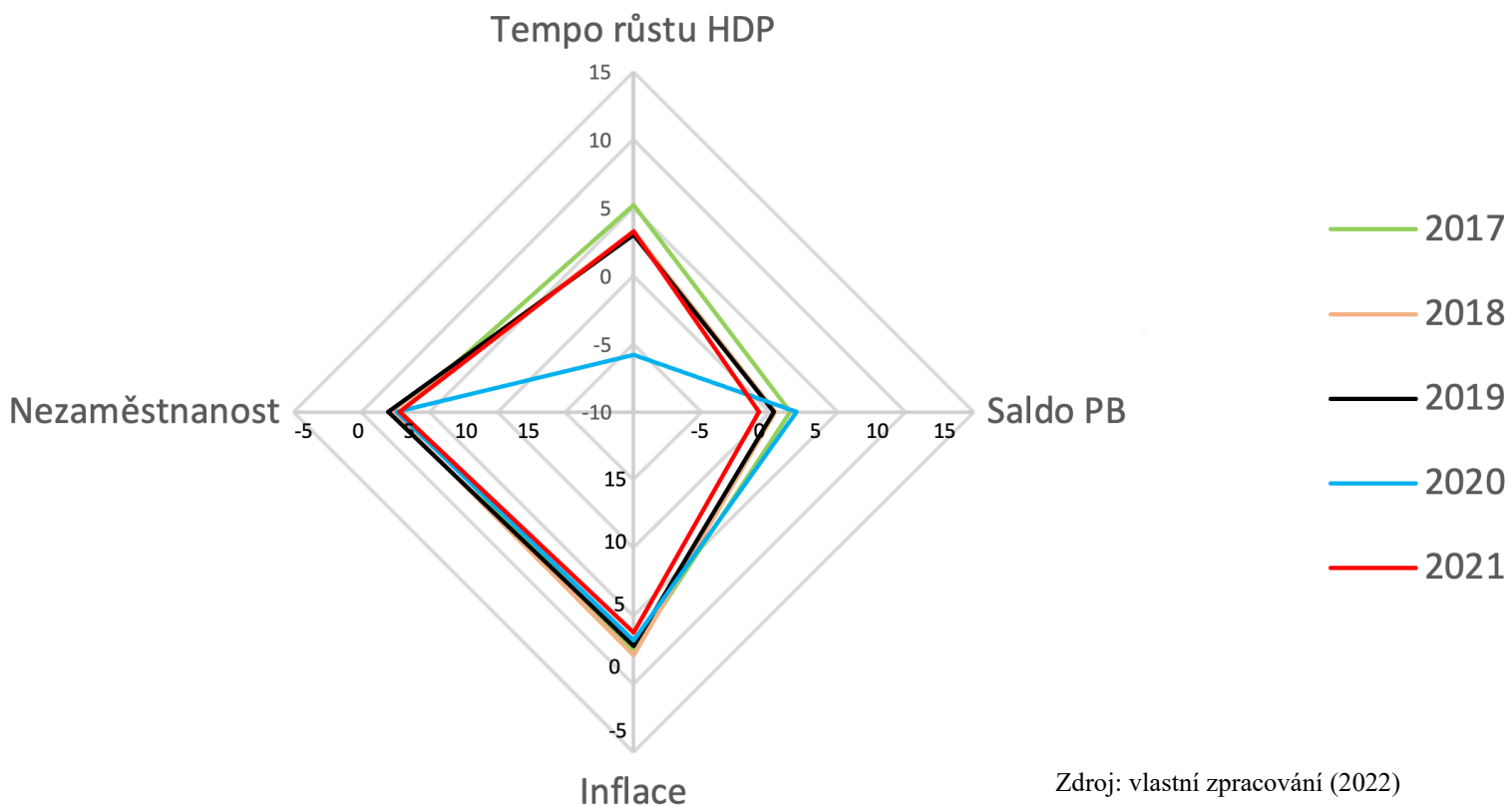
V našem případě bude vzoreček součtem čtyř obsahů trojúhelníku a celý vzoreček bude vypadat takto:

$$S = [(10 + \text{změna HDP}) \times (10 + \text{saldo PB})] / 2 + [(10 + \text{saldo PB}) \times (20 - \text{míra inflace})] / 2 + [(20 - \text{míra inflace}) \times (20 - \text{míra nezaměstnanosti})] / 2 + [(20 - \text{míra nezaměstnanosti}) \times (10 + \text{změna HDP})] / 2$$

Magické čtyřúhelníky pro Českou republiku v letech 2017–2021

Prvním magických čtyřúhelníkem, kterým se budeme zabývat v praktické části, bude magický čtyřúhelník hodnotící úspěšnost hospodářské politiky v České republice. Graf bude zachycovat časový úsek mezi lety 2017–2021, tedy tři roky před koronavirovou pandemií a dva roky, které byly ovlivněny covidem – 19.

Obr. č. 6: Magický čtyřúhelník ČR

Při prvním pohledu na graf je patrné, že v průběhu vymezených pěti let se vždy hodnota inflace a nezaměstnanosti pohybovala na relativně stabilních hodnotách. Co se tempa růstu hrubého domácího produktu týče, nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2017, naopak po propuknutí pandemie v roce 2020 způsobil záporné tempo růstu HDP.

Tabulka 1: Hodnoty ukazatelů pro magický čtyřúhelník pro Českou republiku

	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP	5,2	3,2	3	-5,8	3,3
Saldo PB	1,5	0,4	0,3	2	-0,8
Inflace	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8
Nezaměstnanost	2,9	2,2	2	2,6	2,8

Zdroj: mfcz.cz (2022)

Zde již můžeme vidět konkrétní hodnoty. Česká ekonomika si v roce 2017 stála, v porovnání s vybranou „pětiletkou“ velice dobře. V tomto roce zaznamenala největší růst hrubého domácího produktu (5,2 %). Míra nezaměstnanosti stále vykazuje klesající trend, oproti předchozímu roku, klesla o 1,1 %, avšak zvýšila se míra inflace, která dosáhla o 1,8 % vyšší hodnoty než v roce 2016.

Pro rok 2018 můžeme z tabulky vyčíst stále kladné tempo růstu HDP, míra inflace a míra nezaměstnanosti se pohybovaly na realitně podobných hodnotách. Saldo platební bilance běžného účtu se zde velice přiblížilo nulové hodnotě.

Rok 2019 byl posledním „před covidovým“ rokem, a hodnotami se velice blížil roku předchozímu, tempo růstu HDP se pohybovalo na hodnotě 3 %, také v tomto roce se saldo platební bilance přibližovalo nulové hodnotě a o 0,7 % se zvedla míra inflace.

Zlomový rok v našem zkoumání je rok 2020, propuknutí pandemie mělo za následek především záporné tempo růstu hrubého domácího produktu, případ, který nové tisíciletí ještě nepamatuje, jelikož v českém hospodářství vždy tempo růstu bylo kladnou hodnotou. Především tedy na tento ukazatel měla pandemie vliv, přestože míra inflace

a nezaměstnanosti vzrostly, bylo to oproti propadu tempa růstu HDP velice zanedbatelné. Platební bilance naopak dosáhla kladných 2 %.

Posledním rokem zaznamenaným v našem grafu je rok 2021, tedy rok, na jehož konci se hospodářství již více jak rok potýkalo s koronavirem. A co to znamenalo pro české hospodářství? Překvapivě velice pozitivní hodnoty, tempo růstu HDP již znovu dosahovalo kladných hodnot a to konkrétně 3,3 %, byla to mimochodem 2. největší hodnota v našem zkoumaném období. Saldo PB běžného účtu však poprvé v našem zkoumaném časovém horizontu bylo v záporných hodnotách, dále pokračuje trend zvyšující se míry inflace, která v roce 2021 byla na hodnotě 3,8 %. Podle predikcí se inflace v české ekonomice v roce následujícím rapidně zvedne, zdroje Ministerstva financí uvádějí inflaci přesahující hranici 12 %. Zde již ale nemůžeme za tento vývoj vinit pouze koronavirovou pandemii, především i z důvodu, že je již na ústupu. Velký vliv na tento ukazatel pro rok 2022 bude mít stále probíhající válečný konflikt na ukrajinském území.

Tabulka 2: Pomocná tabulka pro výpočet obsahů magických čtyřúhelníků české ekonomiky

	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP	15,2	13,2	13	4,2	13,3
Saldo PB	11,5	10,4	10,3	12	9,2
Inflace	17,5	17,9	17,2	16,8	16,2
Nezaměstnanost	17,1	17,8	18	17,4	17,2

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Českou republiku v roce 2017:

$$S = (15,2 \times 11,5)/2 + (11,5 \times 17,5)/2 + (17,5 \times 17,1)/2 + (17,1 \times 15,2)/2 = \mathbf{467,61 \text{ j}^2}$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro ČR v roce 2018:

$$S = (13,2 \times 10,4)/2 + (10,4 \times 17,9)/2 + (17,9 \times 17,8)/2 + (17,8 \times 13,2)/2 = \mathbf{438,51 \text{ j}^2}$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro ČR v roce 2019:

$$S = (13 \times 10,3)/2 + (10,3 \times 17,2)/2 + (17,2 \times 18)/2 + (18 \times 13)/2 = \mathbf{427,33 \text{ j}^2}$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro ČR v roce 2020:

$$S = (4,2 \times 12)/2 + (12 \times 16,8)/2 + (16,8 \times 17,4)/2 + (17,4 \times 4,2)/2 = 308,7 \text{ j}^2$$

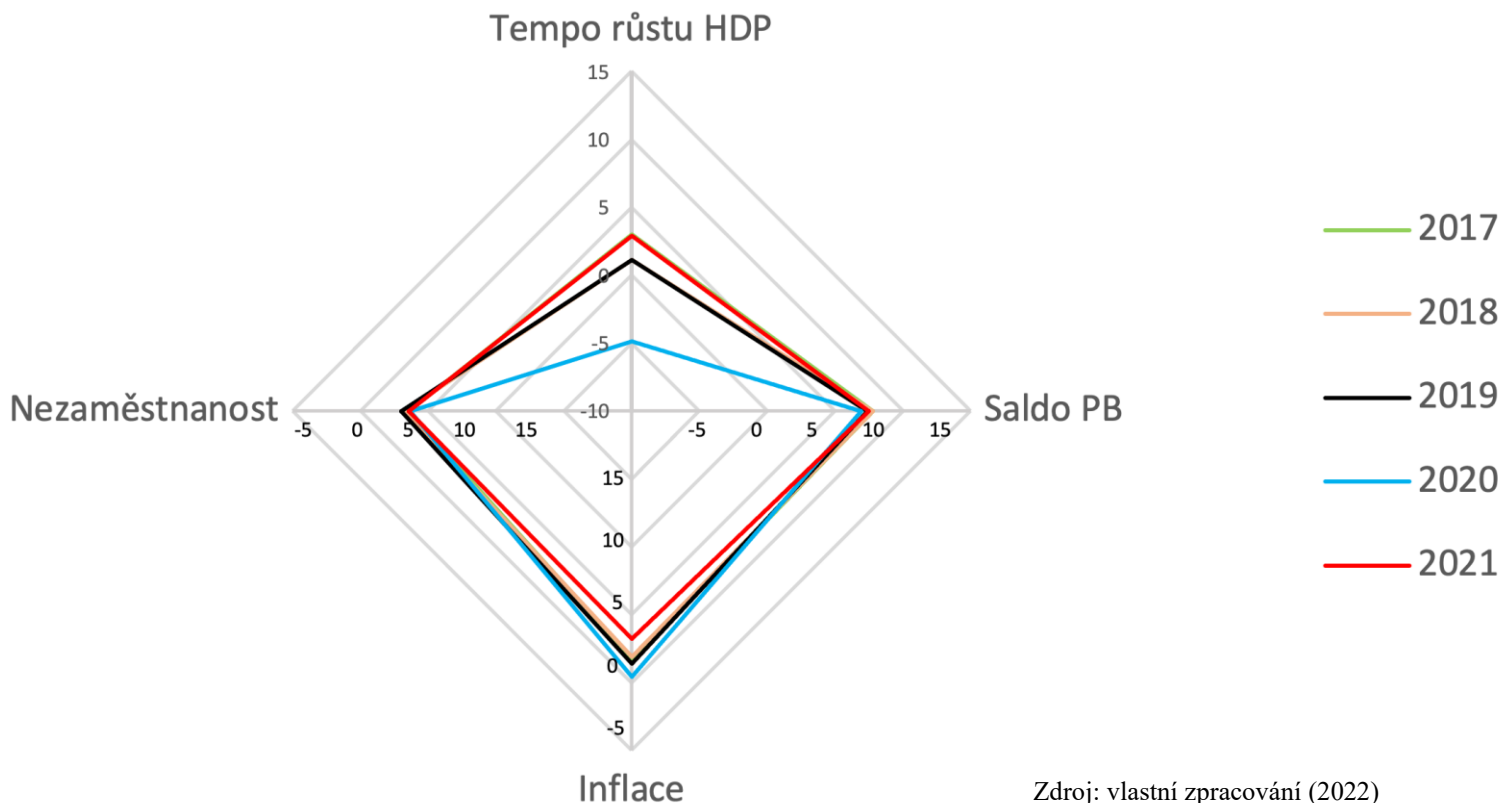
Výpočet magického čtyřúhelníku pro ČR v roce 2021:

$$S = (13,3 \times 9,2)/2 + (9,2 \times 16,2)/2 + (16,2 \times 17,2)/2 + (17,2 \times 13,3)/2 = 389,4 \text{ j}^2$$

Z výpočtů nám vyplývá, že nejúspěšnějším rokem české ekonomiky byl rok 2017, patrný je propad v roce, kdy propukla ona pandemie, avšak již na roku 2021 můžeme opět vidět větší obsah našeho magického čtyřúhelníku, což deklaruje, že česká ekonomika se opět zvedá. Především i díky tomu, že restriktce spojené s pandemií již v roce 2021 nebyly tak významné a podniky a domácnosti tak mohly přispívat k růstu ekonomiky.

Magické čtyřúhelníky pro Německo v letech 2017–2021

Obr. č. 7: Magický čtyřúhelník pro Německo

Z prvního pohledu na graf si můžeme především všimnout velkého výkyvu tempa růstu hrubého domácího produktu v roce 2020, další ukazatele nevykazují oproti růstu HDP tak výrazné výkyvy. Konkrétněji se však teď na veškeré ukazatele podíváme v tabulce.

Tabulka 3: Hodnoty ukazatelů pro magický čtyřúhelník pro Německo

	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP	3	1,1	1,1	-4,9	2,9
Saldo PB	7,8	7,8	7,4	6,9	7,5
Inflace	1,7	1,9	1,4	0,4	3,2
Nezaměstnanost	3,6	3,2	3	3,7	3,6

Zdroj: czso.cz (2022), eurostat (2022)

Z tabulky nyní již můžeme k jednotlivým rokům vyčíst dané hodnoty. Rok 2017 byl pro německé hospodářství rokem vcelku úspěšným, v porovnání s vybranými lety. V tomto roce bylo zaznamenáno největší tempo růstu HDP, činilo 3 %. Oproti roku 2016 se však zvedla míra inflace a to o 1,3 %, avšak mírně se snížila nezaměstnanost, která v předešlém roce činila 3,9 %. Jako pozitivní ukazatel určitě můžeme vyzdvihnout saldo platební bilance běžného účtu, v německém hospodářství v roce 2017 se vyšplhalo na 7,8 %.

Rok 2018, a na první pohled největší změna oproti roku minulému, propad meziročního tempa růstu hrubého domácího produktu na 1,1 %. Inflace se zvedla jen mírně, a to o dvě desetiny procenta, naopak míra nezaměstnanosti opět o pár desetin klesla. Saldo platební bilance zde dosáhlo obdobně jako v roce 2017 7,8 %.

Mírný pokles inflace a zároveň nezaměstnanosti, to je charakteristický rys pro rok 2019 v německém hospodářství, inflace klesla o 5 desetin a na hodnotu 3 % klesla míra nezaměstnanosti. Tempo růstu HDP opět nebylo silným článkem, pouhých 1,1 %, tedy naprosto shodně jako rok předtím. I tento rok saldo platební bilance běžného účtu se přehouplo přes hranici 7 %.

Nyní se již dostáváme k roku 2020, který je z hlediska našeho zkoumání nejzajímavějším. Nejdrastičtější změnu zde můžeme vidět ve velkém propadu tempa růstu HDP, který

dosáhl záporných 4,9 %. Poprvé se saldo platební bilance nedostalo přes hranici 7 %, avšak ji výrazně atakovalo, tudíž zde k výraznému propadu zajisté nedošlo. Pozitivní je zde míra inflace, která klesla o 1 % oproti roku 2019 a výrazně se přiblížila nulové hodnotě. Po mírných každoročních poklesech nezaměstnanosti v posledních letech v roce 2020 opět nezaměstnanost stoupla, ne však nijak dramaticky, činila 3,7 %.

Poslední rok, který nám zbývá zhodnotit je rok 2021, tempo růstu HDP už opět v německé ekonomice nabralo progres a pohybovalo se na kladných 2,9 %, což je druhá nejlepší hodnota tohoto ukazatele v Německu v naší zkoumané „pětiletce“. Saldo platební bilance opět zaznamenáváme nad hranicí 7 % a míra nezaměstnanosti se změnila o pouhou jednu desetinu. Největším problémem je zde dozajista inflace, která nabyla v tomto roce 3,8 %, v Německu nezaznamenáváme tak vysokou míru inflace v posledních 12 letech.

Tabulka 4: Pomocná tabulka pro výpočet obsahů magických čtyřúhelníků německé ekonomiky

	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP	13	11,1	11,1	5,1	12,9
Saldo PB	17,8	17,8	17,4	16,9	17,5
Inflace	18,3	18,1	18,6	19,6	16,8
Nezaměstnanost	16,4	16,8	17	16,3	16,4

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Německo v roce 2017:

$$S = (13 \times 17,8)/2 + (17,8 \times 18,3)/2 + (18,3 \times 16,4)/2 + (16,4 \times 13) = \mathbf{535, 35 j^2}$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Německo v roce 2018:

$$S = (11,1 \times 17,8)/2 + (17,8 \times 18,1)/2 + (18,1 \times 16,8)/2 + (16,8 \times 11,1)/2 = \mathbf{505, 16 j^2}$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Německo v roce 2019:

$$S = (11,1 \times 17,4)/2 + (17,4 \times 18,6)/2 + (18,6 \times 17)/2 + (17 \times 11,1)/2 = \mathbf{510, 84 j^2}$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Německo v roce 2020:

$$S = (5,1 \times 16,9)/2 + (16,9 \times 19,6)/2 + (19,6 \times 16,3)/2 + (16,3 \times 5,1)/2 = \mathbf{410,02 j^2}$$

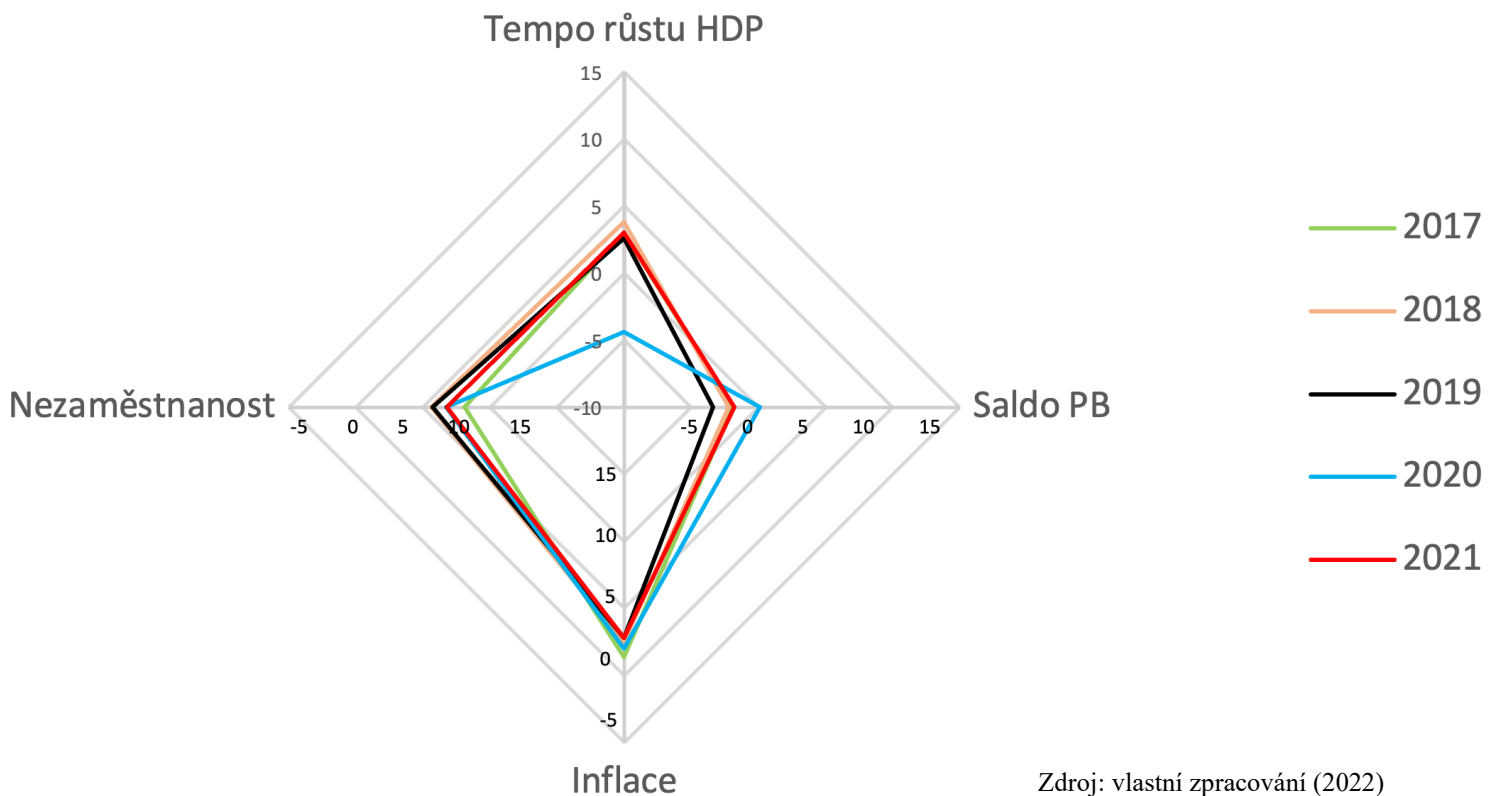
Výpočet magického čtyřúhelníku pro Německo v roce 2021:

$$S = (12,9 \times 17,5)/2 + (17,5 \times 16,8)/2 + (16,8 \times 16,4)/2 + (16,4 \times 12,9)/2 = 503,415 \text{ j}^2$$

Z následujících výpočtů magických čtyřúhelníku můžeme vyčíst, že nejúspěšnějším rokem před vypuknutím covidu- 19 byl rok 2017. Propad je ztelný v roce, kdy se covid ve světě nejvíce rozšířil a nízkou hodnotu obsahu zapříčinil nejvíce propad tempa růstu HDP až do záporných hodnot. V roce 2021 již můžeme vidět opět takovou kooperaci ukazatelů, která obsah magického čtyřúhelníku dostává přes hodnotu 500 jednotek čtverečních.

Magické čtyřúhelníky pro Slovensko v letech 2017-2021

Obr. č. 8: Magický čtyřúhelník pro Slovensko

Z magického čtyřúhelníku vyplývá, že ve slovenském hospodářství byly výkyvy mezi lety o něco patrnější než v ekonomikách, které jsme si doposud představili. Patrné na první pohled je také to, že kromě prvního „pandemického“ roku, vždy byly hodnoty salda platební bilance záporné.

Tabulka 5: Hodnoty ukazatelů pro magický čtyřúhelník pro Slovensko

	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP	3	3,8	2,6	-4,4	3
Saldo PB	-1,9	-2,2	-3,4	0,1	-1,8
Inflace	1,4	2,5	2,8	2	2,8
Nezaměstnanost	8,1	5,6	5,7	6,7	6,8

Zdroj: czso.cz (2022), eurostat (2022), mfer.cz (2022)

Přejdeme nyní již ke konkrétním číslům. Rok 2017 je rokem, kdy se po třech letech dostala inflace na Slovensku do kladných hodnot, v letech 2014-2016 byla totiž vždy záporná, tudíž se jednalo o deflaci. Míra inflace se sice zvýšila, ale pozitivní vliv to mělo na nezaměstnanost, ta stále pokračovala v klesajícím trendu, konkrétně oproti roku 2016 klesla o 1,5 %. Tempo růstu hrubého domácího produktu dosáhlo 3 %. Saldo platební bilance se nacházelo na záporných 1,9 %.

Rok následující byl v mnoha ohledech jiný. Výrazným způsobem klesla nezaměstnanost konkrétně o 2,5 %, negativní je ale určitě i nadále rostoucí inflační míra, která se v roce 2018 vyhoupla na hodnotu 2,5 %. Rok 2018 na Slovensku byl nejúspěšnějším rokem v našem zkoumaném období, co se tempa růstu HDP týče (atakoval hranici 4 %). Stále v zápornějších číslech se pak ocitalo saldo platební bilance běžného účtu (-2,2 %).

2019 – tento rok můžeme shrnout tak, že stále inflace nabírá na obrátkách, ne nějak drasticky, ale opět nám o pár desetin poskočila. Nezaměstnanost je na velice podobné hodnotě, jako v roce 2018, změna nastala pouze o jednu desetinu. Tempo růstu kleslo o 1,2 %, ale pořád, dle mého názoru, je na solidních 2,6 %. Největším výkyvem oproti dvěma předchozím letům je saldo platební bilance, které dosáhlo -3,4 %.

Nyní se přesouváme do roku 2020, a jak doposud v každé ekonomice, kterou jsme zde zatím zkoumali, tak i na Slovensku došlo k výraznému propadu tempa růstu hrubého domácího produktu. Tempo růstu HDP toho roku dosáhlo – 4,4 %, saldo platební bilance se však poprvé přehouplo do kladných hodnot, v témže roce se také o osm desetin snížila míra inflace. Nezaměstnanost na Slovensku se zvýšila na 6,7 %, což oproti roku 2017 není tak drastický nárůst.

Dostáváme se rok poté, co propukla celosvětová pandemie, a na Slovensku již hodnoty se vrací do stabilnějších vod. Tempo růstu HDP znovu dosáhlo kladné hodnoty, konkrétně 3 %. Saldo platební bilance se také vrátilo do záporných hodnot, a to konkrétně -1,8 %, zvýšila se inflace, která ke konci roku 2021 byla 2,8 %. Nezaměstnanost byla téměř totožná s prvním covidovým rokem, změna nastala pouze o jednu desetinu.

Tabulka 6: Pomocná tabulka pro výpočet obsahů magických čtyřúhelníků slovenské ekonomiky

	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP	13	13,8	12,6	5,6	13
Saldo PB	8,1	7,8	6,6	10,1	8,2
Inflace	18,6	17,5	17,2	18	17,2
Nezaměstnanost	11,9	14,4	14,3	13,3	13,2

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Slovensko v roce 2017:

$$S = (13 \times 8,1)/2 + (8,1 \times 18,6)/2 + (18,6 \times 11,9)/2 + (11,9 \times 13)/2 = 316 \text{ j}^2$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Slovensko v roce 2018:

$$S = (13,8 \times 7,8)/2 + (7,8 \times 17,5)/2 + (17,5 \times 14,4)/2 + (14,4 \times 13,8)/2 = 347,43 \text{ j}^2$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Slovensko v roce 2019:

$$S = (12,6 \times 6,6)/2 + (6,6 \times 17,2)/2 + (17,2 \times 14,3)/2 + (14,3 \times 12,6)/2 = 311,41 \text{ j}^2$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Slovensko v roce 2020:

$$S = (5,6 \times 10,1)/2 + (10,1 \times 18)/2 + (18 \times 13,3)/2 + (13,3 \times 5,6)/2 = 276,12 \text{ j}^2$$

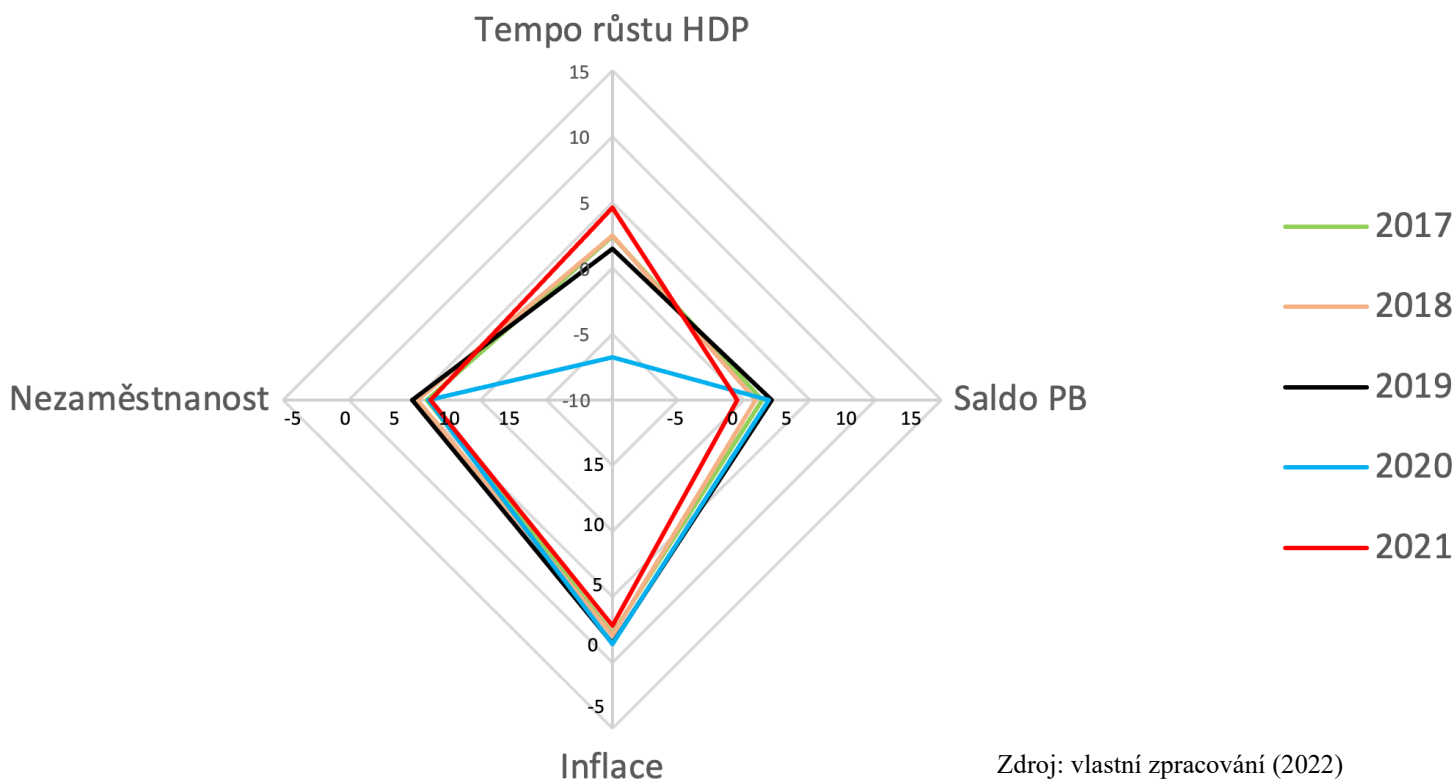
Výpočet magického čtyřúhelníku pro Slovensko v roce 2021:

$$S = (13 \times 8,2)/2 + (8,2 \times 17,2)/2 + (17,2 \times 13,2)/2 + (13,2 \times 13)/2 = 323,14 \text{ j}^2$$

Podle výše vypočtených obsahů magických čtyřúhelníků můžeme zhodnotit, že rok 2018 byl nejúspěšnějším rokem slovenské ekonomiky, v roce 2020 je značný pokles, především z důvodu pandemie, avšak rok 2021, kde stále registrujeme ovlivnění hospodářství koronavirovou pandemií, je druhým nejúspěšnějším rokem na Slovensku v námi zkoumaném horizontu pěti let.

Magické čtyřúhelníky pro Rakousko mezi lety 2017-2021

Obr. č. 9: Magický čtyřúhelník pro Rakousko

Pokud se podíváme, co je na grafu patrné ihned, je to zřejmé, již charakteristický propad tempa růstu HDP do záporných hodnot. Následně z něho můžeme vyčíst, že rok 2021 byl naopak nejméně úspěšným rokem, co se tohoto ukazatele týče. Inflace v Rakousku, soudě dle prvotního pohledu na graf, byla stabilní a míra nezaměstnanosti také nevykazovala nějaké dramatické výkyvy, konkrétněji si však jednotlivé ukazatele v daných letech rozebereme nyní při pohledu na tabulku.

Tabulka 7: Hodnoty ukazatelů pro magický čtyřúhelník pro Rakousko

	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP	2,4	2,5	1,5	-6,8	4,6
Saldo PB	1,4	0,9	2,1	1,9	-0,5
Inflace	2,2	2,1	1,5	1,4	2,8
Nezaměstnanost	5,9	5,2	4,8	6	6,2

Zdroj: czso.cz (2022), eurostat (2022), mfer.cz (2022)

Začneme rokem 2017, míra inflace se zde vyšplhala na 2,2 %, což je od roku 2012 nejvyšší hodnota, oproti roku předchozímu stoupla o 1,2 %, jak jsme však mohli u přechodících ekonomik vidět, pokud inflace roste, většinou daný rok u daného hospodářství klesá nezaměstnanost, zde tomu není jinak, pokles nezaměstnanosti o šest desetin oproti roku 2016. Tempo růstu hrubého domácího produktu a saldo platební bilance běžného účtu v podílu k HDP zde dosahovalo, troufám si soudit, průměrnějších hodnot.

Přesuneme-li se do roku 2018, tak velké změny zde příliš nenajdeme, o pouhou desetinu došlo ke změně na ukazateli tempa růstu HDP a také míry inflace. Nezaměstnanost klesla v rakouské ekonomice blíže k 5 % a saldo platební bilance neatakovalo ani jedno celé procento.

Rok 2019 je o něco zajímavější, co do změn, oproti roku předchozímu. V roce 2019 došlo k poklesu míry inflace i míry nezaměstnanosti. Nezaměstnanost činila 4,8 %, míra inflace potom 1,5 %. Poslední „předcovidový“ rok, je rokem největším saldem platební bilance v námi zkoumaném horizontu, avšak nejhorším, co se do tempa růstu HDP týče, vyjma roku 2020.

K těm nejdramatičtějším změnám samozřejmě dochází v roce 2020, kdy na rakouskou ekonomiku, a samozřejmě nejen na ni, začala působit celosvětová pandemie. Obrovský propad tempa růstu HDP, až do záporných hodnot a zvýšení nezaměstnanosti na 6 % jsou asi ty nejvýraznější dopady, jelikož jak z tabulky můžeme vidět, míra inflace a saldo platební bilance se změnilo jen minimálně oproti předchozímu, ještě „necovidovému“ roku.

2021 – Rakousko zaznamenává největší tempo růstu (4,6 %), roste ale v tomto roce inflace, která dosahuje téměř 3 %, hodnotu inflace blížící se třem procentům pamatuje rakouské hospodářství naposledy před deseti lety, tam dokonce, v roce 2011, míra inflace 3 % přesáhla. Rok 2021 je také jediným rokem, který zaznamenal saldo platební bilance minusové, konkrétně to bylo záporné půl procento. Míra nezaměstnanosti o dvě desetiny vzrostla na 6,2 % a rok 2021 je tedy rokem s největší nezaměstnaností, avšak je podstatné zmínit, že z dat za předchozí roky vyplývá, že rakouská ekonomika se stabilně pohybuje mezi 5–6 % nezaměstnaností, a tento údaj tedy není pro Rakousko nijak zneklidňující.

Tabulka 8: Pomocná tabulka pro výpočet obsahů magických čtyřúhelníků rakouské ekonomiky

	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP	12,4	12,5	11,5	3,2	14,6
Saldo PB	11,4	10,9	12,1	11,9	9,5
Inflace	17,8	17,9	18,5	18,6	17,2
Nezaměstnanost	14,1	14,8	15,2	14	13,8

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Rakousko v roce 2017:

$$S = (12,4 \times 11,4)/2 + (11,4 \times 17,8)/2 + (17,8 \times 14,1)/2 + (14,1 \times 12,4)/2 = \mathbf{385,05 \text{ j}^2}$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Rakousko v roce 2018:

$$S = (12,5 \times 10,9)/2 + (10,9 \times 17,9)/2 + (17,9 \times 14,8)/2 + (14,8 \times 12,5)/2 = \mathbf{390,64 \text{ j}^2}$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Rakousko v roce 2019:

$$S = (11,5 \times 12,1)/2 + (12,1 \times 18,5)/2 + (18,5 \times 15,2)/2 + (15,2 \times 11,5)/2 = \mathbf{409,5 \text{ j}^2}$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Rakousko v roce 2020:

$$S = (3,2 \times 11,9)/2 + (11,9 \times 18,6)/2 + (18,6 \times 14)/2 + (14 \times 3,2)/2 = \mathbf{282,31 \text{ j}^2}$$

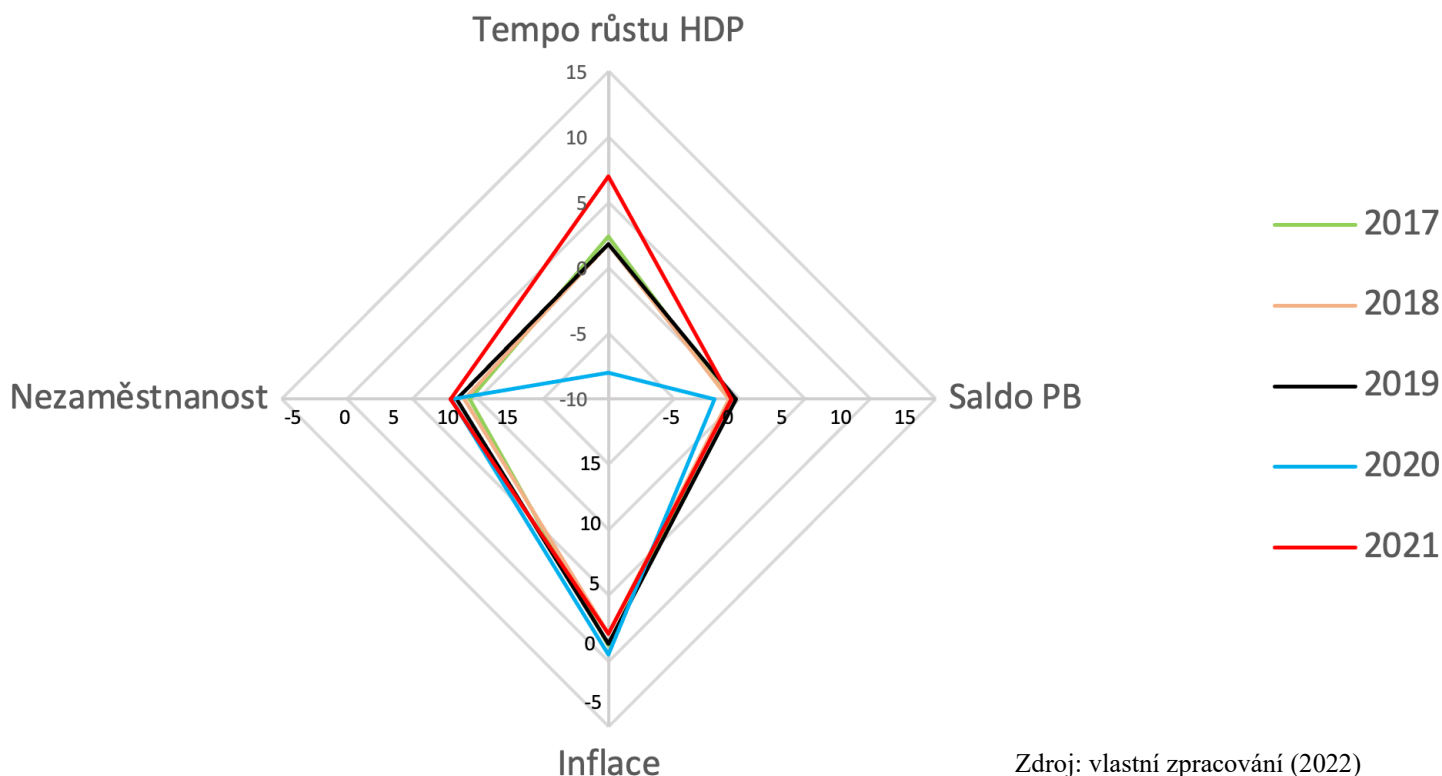
Výpočet magického čtyřúhelníku pro Rakousko v roce 2021:

$$S = (14,6 \times 9,5)/2 + (9,5 \times 17,2)/2 + (17,2 \times 13,8)/2 + (13,8 \times 14,6)/2 = \mathbf{370,47 \text{ j}^2}$$

Po výpočtech obsahů magických čtyřúhelníků můžeme soudit, že rok 2019 byl pro rakouskou ekonomiku nejúspěšnějším rokem. Propad byl znatelný opět v roce 2020, po příchodu pandemie, avšak již rok poté se rapidně obsah magického čtyřúhelníku zvedl, a téměř atakoval hodnoty, které byly před pandemií, tudíž můžeme soudit, že vypořádání rakouského hospodářství s pandemií by mohlo být na dobré cestě.

Magické čtyřúhelníky pro Francii v letech 2017-2021

Obr. č. 10: Magický čtyřúhelník pro Francii

Po prvotním pohledu na graf vidíme, že i ve francouzské ekonomice se tempo růstu HDP hluboce v roce 2020 propadlo, dále ten samý ukazatel vykazuje velice pozitivní hodnotu v roce následujícím. Inflace i nezaměstnanost se dle grafu pohybovaly na hodnotách, které nebyly tak významně lišícími se, jako tomu bylo v případě tempa růstu.

Tabulka 9: Hodnoty ukazatelů pro magický čtyřúhelník pro Francii

	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP	2,4	1,8	1,8	-8	7
Saldo PB	-0,8	-0,8	-0,3	-1,9	-0,6
Inflace	1,2	2,1	1,3	0,5	2,1
Nezaměstnanost	9,4	9	8,4	8	7,9

Zdroj: czso.cz (2022), eurostat (2022), mfcz.cz (2022)

Zde se již přesouváme ke konkrétním datům. Rok 2017 a nezaměstnanost ve Francii přesahující hranici 9 %, pro mnohé ekonomiky, i pro ty které jsem ve své práci analyzoval, by to bylo číslo doslova alarmující, pro francouzskou ekonomiku to však je nejmírnější hodnota od roku 2011. Ve Francii se v posledních letech běžně roční míra nezaměstnanosti pohybuje mezi 9-10 %, v mnohých případech i lehce deseti procentní hranici přesáhla. Míra inflace je pro rok 2017 na hodnotě 1,2 %, a jak si můžeme všimnout, v dalších letech postupně stoupne, klesne, a tak nějak stále dokola, to je vcelku také velmi charakteristické pro francouzské hospodářství, jelikož v předchozích letech se několikrát opakovalo, že míra inflace stoupla, aby mohla klesnout, a pak zase vzrůst. Saldo platební bilance běžného účtu v záporných hodnotách to je zajisté další charakteristikou vlastností Francie a jejího národního hospodářství.

Podíváme-li se na rok 2018 najdeme v něm výkyvy především na dvou frontách, tempo růstu HDP pokleslo pod 2 % a zvedla se téměř o 1 % inflace. Míra nezaměstnanosti se změnila společně se saldem platební bilance pouze drobně, respektive vůbec.

Rok 2019 a klesající tendence míry nezaměstnanosti stále pokračuje, snížila se také inflace o 0,8 %. Tempo růstu hrubého domácího produktu dosahovalo stejné hodnoty jako

v roce 2018. Nejvíce ze všech zmíněných let se právě v roce 2019 saldo platební bilance běžného účtu dostalo k hranici kladných hodnot, avšak stále zůstalo pod nulou.

Přesuneme-li se do námi zřejmě neočekávanějšího roku, můžeme zde opět vidět obrázek charakteristický každé ekonomice, čímž je propad tempa růstu HDP hluboko pod nulu. Ve Francii to konkrétně bylo -8 %. Míra inflace dosáhla téhož roku nejlepšího výsledku, kdy se značně přiblížila nulové hodnotě. Stále klesající tendenci si zachovává míra nezaměstnanosti, která oproti roku 2019 klesla o další 0,4 %.

Rok 2021 a raketový nárůst tempa růstu HDP na 7 %, což je nejlepší výsledek z výše zmíněného časového horizontu. Saldo platební bilance se pohybovalo na podobných hodnotách, jako před pandemií. Jak jsme již zmiňovali, míra inflace ve Francii, to je jak jízda na horské dráze, a ani pandemie to nezměnila. Po poklesu v roce 2020 přichází opět nárůst v roce 2021 a to o 1,6 %. Nezaměstnanost stále zaznamenává pokles, v tomto roce však pouze o desetinu procenta.

Tabulka 10: Pomocná tabulka pro výpočet obsahů magických čtyřúhelníků francouzské ekonomiky

	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP	12,4	11,8	11,8	2	17
Saldo PB	9,2	9,2	9,7	8,1	9,4
Inflace	18,8	17,9	18,7	19,5	17,9
Nezaměstnanost	10,6	11	11,6	12	12,1

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Francii v roce 2017:

$$S = (12,4 \times 9,2)/2 + (9,2 \times 18,8)/2 + (18,8 \times 10,6)/2 + (10,6 \times 12,4)/2 = \mathbf{308,88 \text{ j}^2}$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Francii v roce 2018:

$$S = (11,8 \times 9,2)/2 + (9,2 \times 17,9)/2 + (17,9 \times 11)/2 + (11 \times 11,8)/2 = \mathbf{299,97 \text{ j}^2}$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Francii v roce 2019:

$$S = (11,8 \times 9,7)/2 + (9,7 \times 18,7)/2 + (18,7 \times 11,6)/2 + (11,6 \times 11,8)/2 = \mathbf{324,825 \text{ j}^2}$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Francii v roce 2020:

$$S = (2 \times 8,1)/2 + (8,1 \times 19,5)/2 + (19,5 \times 12)/2 + (12 \times 2)/2 = \mathbf{216,075 \text{ j}^2}$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Francii v roce 2021:

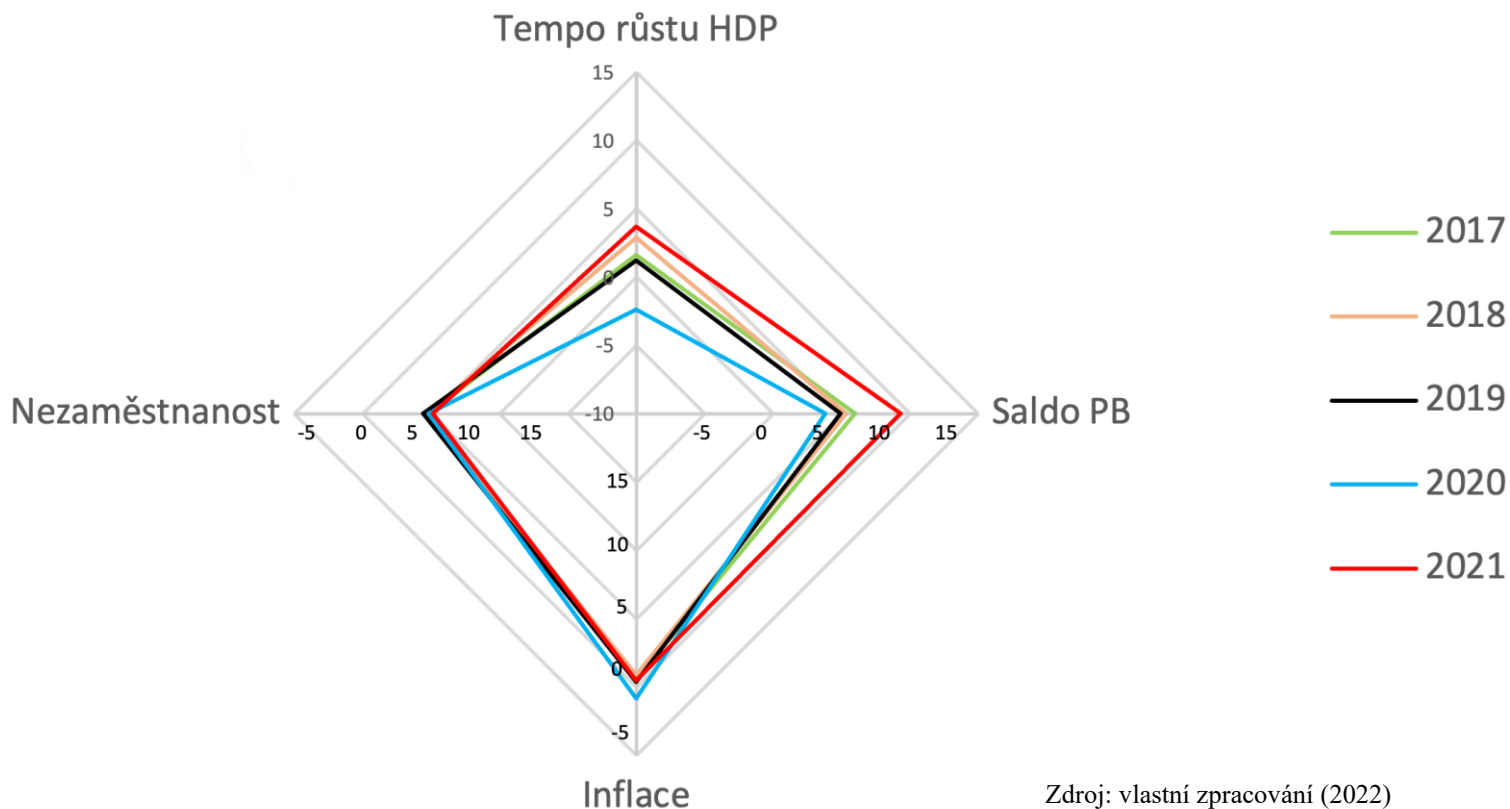
$$S = (17 \times 9,4)/2 + (9,4 \times 17,9)/2 + (17,9 \times 12,1)/2 + (12,1 \times 17)/2 = \mathbf{375,175 \text{ j}^2}$$

Po propočtení můžeme posoudit, jak se vypořádala francouzská ekonomika s pandemií a můžeme vidět, že Francie je první zemí, kterou zde zkoumáme, kde nejúspěšnějším rokem byl rok, který považujeme za „covidový“ a to rok 2021. Za velmi silný rok z výčtu roků před pandemií můžeme považovat rok 2019.

Magické čtyřúhelníky pro Švýcarsko v letech 2017-2021

Nyní se přesouváme k hodnocení posledního hospodářství této bakalářské práce. Zemí, kterou si nyní představíme je Švýcarská konfederace, jako jediná zde je zástupcem státu, který není členem Evropské unie.

Obr. č. 11: Magický čtyřúhelník pro Švýcarsko

Patrné z grafu nám na první pohled je výkyv tempa růstu HDP, ani Švýcarsko se vlivem pandemie nevyhnulo zápornému růstu. Významnější výkyv můžeme zaznamenat v roce 2021 u salda platební bilance běžného účtu. Naopak nezaměstnanost a inflační míra neměly tak dramatické výkyvy, podrobněji se však na všechny ukazatele v průběhu let nyní podíváme pohledem na tabulku.

Tabulka 11: Hodnoty ukazatelů pro magický čtyřúhelník pro Švýcarsko

	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP	1,6	2,9	1,2	-2,4	3,7
Saldo PB	6	5,3	4,9	3,8	9,3
Inflace	0,6	0,9	0,4	-0,8	0,5
Nezaměstnanost	4,8	4,7	4,4	4,8	5,1

Zdroj: Zdroj: czso.cz (2022), eurostat (2022), statista.com (2022)

Začneme-li rokem 2017 a hned zde můžeme vidět velice nízkou hodnotu míry inflace, což je pro Švýcarskou konfederaci naprosto charakteristické, jejich inflace se každoročně pohybuje velice blízko nulové hodnotě, v některých předchozích letech i v záporných číslech. Míra nezaměstnanosti 4,8 %, zde bych také uvedl, že je to hodnota běžná pro švýcarskou ekonomiku, jelikož již řadu let se zde nachází míra nezaměstnanosti mezi 4-5 %.

2018 - změn ve švýcarské ekonomice moc neproběhlo, za zmínku bude však jistě stát zvýšení tempa růstu hrubého domácího produktu na 2,9 %. Míra inflace se lehce zvedla a téměř dosáhla hranice 1 %, avšak ani rok 2018 nebude za posledních 12 let prvním rokem, kde by se inflace na tuto hranici ve Švýcarsku dostala.

Přesouváme se do roku 2019 a zde pokleslo tempo růstu HDP o 1,7 % oproti roku předchozímu. Mírně zde saldo platební bilance kleslo, a to na hodnotu 4,9 %. Inflace se opět přiblížila spíše nule než jednomu procentu, jak tomu bylo v roce 2018. A změnila se mírně také nezaměstnanost, která ve švýcarském hospodářství klesla o 0,3 %.

Pandemický rok 2020 v zemi mimo EU, a i zde vidíme, jak už také bylo výše zmíněno, propad tempa růstu HDP, tedy ani národní hospodářství Švýcarska se tomuto trendu nevyhnulo. Nutné je však zmínit, že to nebyl tak významný propad, jako u jiných zkoumaných ekonomik v této práci. Snížilo se významně i saldo platební bilance, které bylo pouze 3,8 %, do záporných hodnot se nám dostala inflace a to konkrétně -0,8 %. Mírně se poté navýšila nezaměstnanost, přesněji o 4 desetiny procenta.

Rok 2021 a hodnoty vypovídají o velice úspěšném roce, nejvyšší tempo růstu HDP mezi lety 2017-2021, konkrétně 3,7 %, saldo platební bilance běžného účtu dokonce přeskočilo hranici 9 %. Míra inflace se vrátila do kladných hodnot, jak tomu bylo před pandemií, do rozmezí 0-1 %, konkrétně v tomto roce 0,5 %. Nepatrný nárůst zde můžeme pozorovat u nezaměstnanosti, ale pouze o 2 desetiny.

Tabulka 12: Pomocná tabulka pro výpočet obsahů magických čtyřúhelníků švýcarské ekonomiky

	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP	11,6	12,9	11,2	7,6	13,7
Saldo PB	16	15,3	14,9	13,8	19,3
Inflace	19,4	19,1	19,6	20,8	19,5
Nezaměstnanost	15,2	15,3	15,6	15,2	14,9

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Švýcarsko v roce 2017:

$$S = (11,6 \times 16)/2 + (16 \times 19,4)/2 + (19,4 \times 15,2)/2 + (15,2 \times 11,6)/2 = 483,6 \text{ j}^2$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Švýcarsko v roce 2018:

$$S = (12,9 \times 15,3)/2 + (15,3 \times 19,1)/2 + (19,1 \times 15,3)/2 + (15,3 \times 12,9)/2 = 489,6 \text{ j}^2$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Švýcarsko v roce 2019:

$$S = (11,2 \times 14,9)/2 + (14,9 \times 19,6)/2 + (19,6 \times 15,6)/2 + (15,6 \times 11,2)/2 = 474,7 \text{ j}^2$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Švýcarsko v roce 2020:

$$S = (7,6 \times 13,8)/2 + (13,8 \times 20,8)/2 + (20,8 \times 15,2)/2 + (15,2 \times 7,6)/2 = 411,8 \text{ j}^2$$

Výpočet magického čtyřúhelníku pro Švýcarsko v roce 2021:

$$S = (13,7 \times 19,3)/2 + (19,3 \times 19,5)/2 + (19,5 \times 14,9)/2 + (14,9 \times 13,7)/2 = 567,72 \text{ j}^2$$

Švýcarským nejúspěšnějším rokem byl rok 2021, tedy společně s Francií je jedinou zde zkoumanou zemí, která dosáhla nejlepšího výsledku v pandemickém roce. Na letech předcházejících pandemii můžeme vidět velikou stabilitu švýcarské ekonomiky. Propad byl v prvním roce pandemie opět jednoznačný, avšak ne tak drastický jako v některých ekonomikách.

2.3 Komparace výsledků úspěšnosti hospodářské politiky

V této podkapitole nyní porovnáme výsledky daných obsahů čtyřúhelníků u námi vybraných ekonomik a porovnáme, kdo se s pandemií, dle této metody, vyrovnal nejlépe.

Soudit dle principu větší čtyřúhelník = lepší vypořádání se s pandemií, by bylo dozajista krátkozraké, jelikož, jak jsme mohli na výpočtech vidět, každá ekonomika za „běžného“ stavu, kdy ji neovlivňuje pandemie, nebo například válka, tak má nějaký přibližný obsah magického čtyřúhelníku. V praxi tedy to znamená, že například česká ekonomika za „normálního“ stavu vykazuje takový čtyřúhelník, který má obsah přes 400 jednotek čtverečních. A pro porovnání německé hospodářství běžně vykazuje obsah svého čtyřúhelníku na jednotkách čtverečních přesahující hodnotu 500.

Pro lepší přehled nyní k porovnání výsledků použiji tabulku, která ukazuje, jak se měnila ekonomika daného státu oproti roku předchozímu. Budeme tedy posuzovat, zda došlo k růstu či poklesu.

Tabulka 13: Tabulka růstu/poklesu ekonomiky vybraných států

	2017	2018	2019	2020	2021
ČR	_____	↓↓↓↓↓↓↓	↓↓↓↓↓↓↓	↓↓↓↓↓↓↓	↑↑↑↑↑↑↑
Německo	_____	↓↓↓↓↓↓↓	↑↑↑↑↑↑↑	↓↓↓↓↓↓↓	↑↑↑↑↑↑↑
Slovensko	_____	↑↑↑↑↑↑↑	↓↓↓↓↓↓↓	↓↓↓↓↓↓↓	↑↑↑↑↑↑↑
Rakousko	_____	↑↑↑↑↑↑↑	↑↑↑↑↑↑↑	↓↓↓↓↓↓↓	↑↑↑↑↑↑↑
Švýcarsko	_____	↑↑↑↑↑↑↑	↓↓↓↓↓↓↓	↓↓↓↓↓↓↓	↑↑↑↑↑↑↑
Francie	_____	↓↓↓↓↓↓↓	↑↑↑↑↑↑↑	↓↓↓↓↓↓↓	↑↑↑↑↑↑↑

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Z tabulky vyplývá, že oproti roku 2017 vzrostla ekonomika v roce 2018 v Rakousku, na Slovensku, a také ve Švýcarsku. Naopak pokles zaznamenalo české, francouzské i německé hospodářství.

Rok 2019 byl, co do růstu či poklesu ekonomik různorodý. Česká republika, Slovensko a také Švýcarsko zaznamenalo pokles. Rakouská ekonomika například opět rostla, vzrostla také ta německá a francouzská.

Není divu, že rok 2020 je rokem, kdy bez výjimky každá ekonomika zaznamenala hluboký propad. Především to bylo způsobeno hodnotami tempa růstu, které byly ve všech zde vyjmenovaných případech záporné.

Veškerá hospodářství následně v dalším roce zaznamenala růst. U některých to byly hodnoty velice udivující, u některých naopak hodnoty magického čtyřúhelníku nedosahovaly takového obsahu, co před koronavirovou pandemií. Proto nyní porovnáme, na základě roku 2021 s obdobím před koronavirem, kdo se s pandemií vypořádal nejlépe.

Nejlépe se s pandemií vypořádalo Švýcarsko, hodnota magického čtyřúhelníku pro rok 2021 téměř o 100 jednotek překonala roky, které nebyly ovlivněny pandemií. Dalším hospodářstvím, který můžeme uvést mezi úspěšné v boji s covid-19 je to francouzské, to v roce 2021 zaznamenalo nejlepší výsledek ze zkoumaných pěti let.

Rakouské hospodářství v roce 2021 se výsledkem magického čtyřúhelníku výrazně přiblížilo hodnotám před pandemií, nejvíce tomu dopomohlo vysoké tempo růstu hrubého domácího produktu, avšak roste zde inflace.

Německé hospodářství by se dalo shrnout velice obdobně jako to rakouské, hodnota roku 2021 se výrazně přibližovala letům, kdy koronavirus neovlivňoval dané hospodářství.

Slovenské hospodářství zaznamenalo v roce 2021 druhý nejlepší výsledek v „pětiletku“. Velkou zásluhu na tomto výsledku má opět astronomický růst hrubého domácího produktu.

Poslední ekonomika, která nám zbývá zhodnotit je ta tuzemská. Česko zaznamenalo růst oproti roku 2020, avšak obsah plochy magického čtyřúhelníku roku 2021 ještě zdaleka nedosahuje takových hodnot, co před pandemií.

V poslední kapitole se proto budu věnovat návrhům řešení, jak eliminovat dopady koronaviru na zde vybrané ekonomiky, důraz budu klást především na tuzemsko.

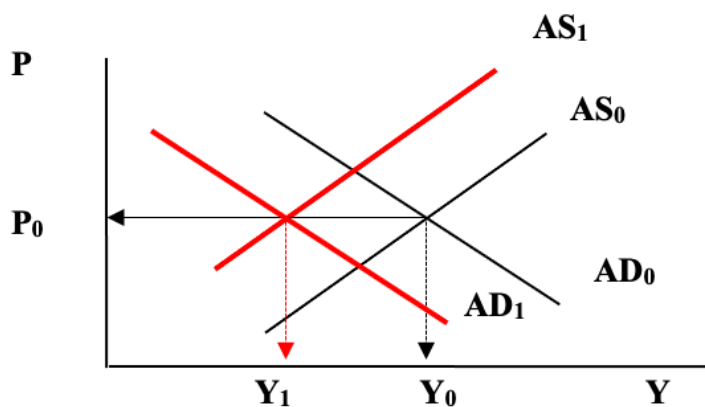
3 Návrhy konkrétních opatření

V této kapitole bude vnesen autorský pohled na celou situaci a zároveň navržen příklad opatření, která by vedla k eliminaci dopadů koronavirové pandemie ve vybraných ekonomikách. Jak již bylo vícekrát uvedeno, důraz bude kladen především na české hospodářství. Některé státy se s pandemickou krizí vypořádaly na výbornou (Švýcarsko, Francie), jiné už nikoliv. Těm, kteří se s krizí nevypořádali úplně nejlépe, navrhnou opatření, v oblasti, která je nejvíce postihla. U mnoha států se bude jednat o inflační důsledky, u některých naopak měly dopady vliv na nezaměstnanost.

Nejprve si uvedeme způsoby, jak vůbec politické spektrum může v takovéto situaci jednat a následně přistoupíme k návrhům již konkrétním, které dle mého názoru budou pro země, které potřebují pomoci, ty nejúčinnější.

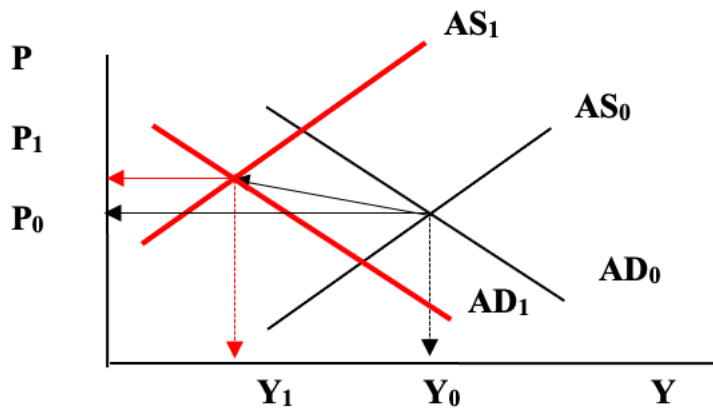
Předtím, než zde začneme popisovat možnosti, jaká můžeme udělat konkrétní opatření, je nutné si definovat, co vlastně pandemie způsobila. Pandemie způsobila negativní nabídkový a poptávkový šok. V případě, že dojde k poklesu agregátní poptávky a nabídky proporčně (viz. obr. č. 12), můžeme hovořit o tom, že se sníží reálný produkt, avšak za nulové inflace. Druhý případ (obr. č. 13) nastává, kdy agregátní nabídka klesne výrazněji, než agregátní poptávka a dojde tak k poklesu reálného produktu a růstu cenové hladiny (inflace). Tento případ je charakteristický pro českou ekonomiku v roce 2020. Třetím případem (obr. č. 14) je výraznější propad agregátní poptávky vůči propadu nabídky, zde nám taktéž dochází k poklesu reálného produktu, ale klesá nám také inflace, dochází k deflaci (dezinflaci). Nabídkový a poptávkový šok můžeme shrnout tak, že za všech okolností klesá reálný produkt, ale jak se zachová cenová hladina, zda inflace nulová nebo dojde k výkyvům, záleží na proporcích propadu agregátní nabídky a poptávky.

Obr. č. 12: Nabídkový a poptávkový šok - 1.možnost

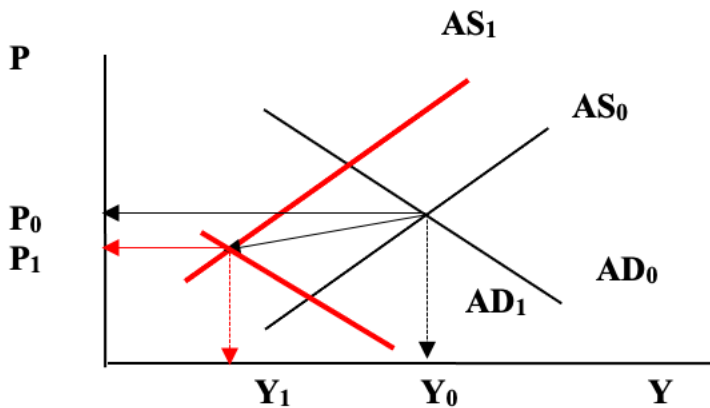
Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Obr. č. 13: Nabídkový a poptávkový šok - 2.možnost

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

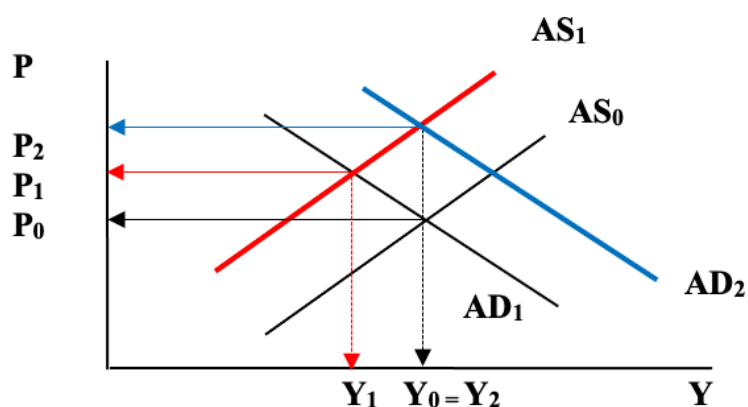
Obr. č. 14: Nabídkový a poptávkový šok - 3.možnost

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Na obr. č. 15 vidíme, že pokud dojde k nabídkovému šoku, klesá reálný produkt. Proto vláda dané ekonomiky zasáhne a provede expanzivní fiskální politiku, která spočívá v růstu agregátní poptávky. Přispět může i centrální banka formou expanzivní monetární politiky. Reálný produkt se vrátí do původní hodnoty, avšak za cenu dalšího zvýšení inflace. Tato situace ale dozajista není uspokojivá a pokud chceme, aby byla ekonomika úspěšná musíme způsobit zároveň růst i agregátní nabídky.

Obr. č. 15: Negativní nabídkový šok a růst poptávky

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Tvůrci hospodářské politiky mohou pomoci ekonomice svého státu například zvýšením vládních výdajů a investic, zde ale nastává problém, jelikož pokud chceme stimulovat ekonomiku tímto způsobem, v drtivé většině případů prohloubíme státní dluh. Tato volba by tak byla vhodná jedině pro silné ekonomiky, které v minulých letech měly svůj rozpočet v přebytku. Příkladem může být německá ekonomika. Pro české hospodářství tuto možnost navrhopvat nebudu, jelikož tuzemská ekonomika, z důvodu rozpočtového deficitu funguje v rámci expanzivní fiskální politiky, veškeré tyto výdaje by byly na dluh.

V předchozím odstavci jsme uvedli jedno z řešení, jak pomoci ekonomice, prostřednictvím růstu agregátní poptávky. Svoji pozornost přesuneme k agregátní nabídce a objasníme si, jak stát může tuto agregátní nabídku zvýšit růstem objemu výrobních faktorů (práce, půda, kapitál) a zlepšením technologie.

Začneme prvním faktorem a tím je *práce*. Pokud se zvětšuje objem práce, roste námi požadovaná agregátní nabídka. Objemem práce je myšleno počet praceschopných lidí. Stát toho může dosáhnout tak, že například se zasadí o to, aby se zvýšila porodnost. Touto cestou se vydala v minulosti Čína, kde to způsobilo astronomický hospodářský růst. Ani v této příležitosti nevidím potenciál, který by mohl být návrhem pro nějakou zde vybranou ekonomiku, jelikož podpora porodnosti za účelem vytvořit více pracovní síly je takzvaně „běh na dlouhou trať“, který by svého cíle dosáhl za mnoho let, a jelikož se pokouším navrhnout taková řešení, která by byla efektivní nejlépe okamžitě, je pro mne tato volba vyloučena.

Počet práceschopných lidí se dá však navýšit i jiným způsobem, a tím je dovoz zahraniční pracovní síly. Politické spektrum se může zasadit o pružnější politiku Ministerstva zahraničních věcí, které uděluje zahraniční pracovní víza. Samozřejmě hovoříme o potenciálních pracovnících proudících ze zemí mimo Evropskou Unii, protože v rámci EU dochází k volnému pohybu osob a Ministerstvo zahraničních věcí v této situaci nehraje žádnou významnou roli, která by ekonomice dopomohla. V této možnosti vidím příležitost, která by mohla být jedním z opatření, které následně navrhnou některé ekonomice. Příliv zahraničních pracovníků však s sebou přináší potenciální náboženské, etnické, kulturní a sociální problémy. Potenciál v této možnosti vidím především díky nynější situaci, kdy pandemie negativně zapůsobila na dané ekonomiky a zároveň válka na Ukrajině, která přivede mnoho uprchlíků do střední Evropy. Proto, v případě zlepšení byrokratického systému v zemi, se může dosáhnou rapidního nárustu nové pracovní síly, a s tím ruku v ruce růst celkové ekonomiky.

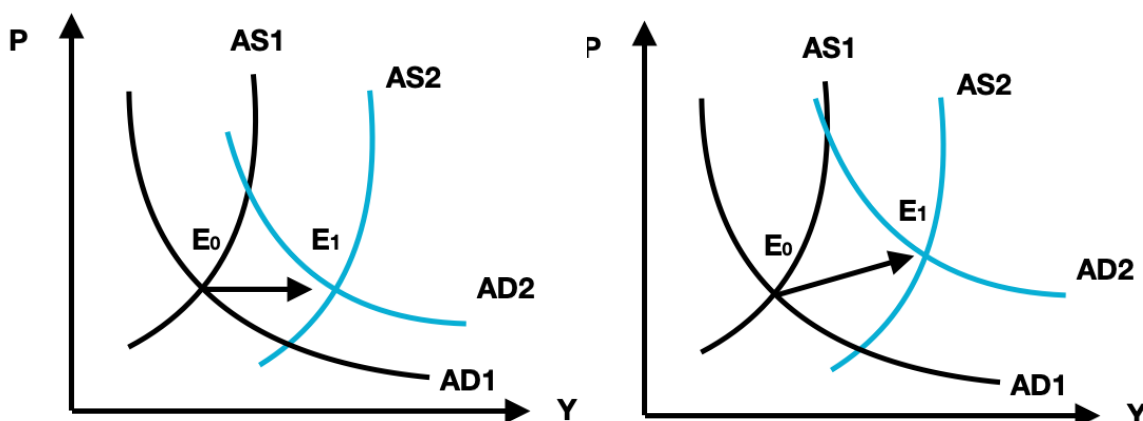
Dalším faktorem, který ovlivňuje agregátní nabídku je *půda*. Země mají jasně dané hranice a zvětšovat rozsah půdy je v dnešní době takřka nemožné, jelikož by muselo dojít k válečnému konfliktu o území. Válečné konflikty o území se dějí v moderních dějinách jen sporadicky (v současné době se však jeden přeci jen odehrává – válka na Ukrajině), avšak v minulosti tomu bylo především kvůli zvětšení zmiňovaného rozsahu půdy, což významně pomohlo státu v rovině ekonomické. Jak stimulovat agregátní nabídku pomocí půdy není jen o jejím rozsahu, ale patří sem různé přírodní zdroje nebo naleziště nerostných surovin, které se v zemi objeví. Při svých návrzích ale tento faktor vynechám, protože dle mého názoru, není to nástroj, kterým bych nějaké ekonomice pomohl ihned, jelikož se domnívám, že spoléhat se na naleziště nebo se dokonce zaplést do válečného konfliktu je čirý nesmysl, jak zvednou ekonomickou sílu země po pandemii.

Posledním faktorem, který ovlivňuje agregátní nabídku je *kapitál*. Tento faktor může pomoci ekonomice tak, že podniky znásobí investice do místní ekonomiky. Stát tedy musí vytvořit vhodné investorské klima, které by přesvědčilo firmy a investory, že se vyplatí rozšířit výrobní kapacity. Jaké jsou možnosti, jak toho dosáhnout? Například vhodně zvolená daňová politika. Příkladem jsou daňové prázdniny, kdy stát po určitém období může odpustit daňovou povinnost za předpokladu, že daný subjekt pomůže ke stimulaci ekonomiky státu, například tím, že zvýší investice, zavede nové technologie, vytvoří nová pracovní místa, investuje do vědy a výzkumu apod.

Odpuštění daňové povinnosti vede také k růstu investic na poptávkové křivce, tedy vede nejenže k růstu agregátní nabídky, ale také poptávky. Tato volba se dle mého soudu jeví jako vynikající volbou, nad kterou následně budu uvažovat při návrzích jednotlivým zemím. Při této volbě však nesmíme opomenout fakt, že odpuštění daní nesmí zasáhnout do stability veřejných financí. Pokud bych toto opatření navrhoval nějaké ekonomice, je nutné neopomenout, že pokud dojde ke snížení daní, musí současně dojít ke snížení výdajů dané ekonomiky, aby se zachovala stabilita právě zmiňovaných veřejných financí. Pokud bych tento krok opomenul, a státu navrhl pouze snížit daně bez návrhu, který výdaj je možný omezit, dělo by se tak na úkor prohlubování státního deficitu. Samozřejmě jiný případ je, pokud se bavíme o ekonomice německé či švýcarské, kterým by snížení daní bez snížení výdajů zdaleka neškodilo tak, jako například ekonomikám, které se ocitají ve výrazném deficitu.

Obr. č. 16: Úspěšná daňová reforma

Obr. č. 17: Neúspěšná daňová reforma

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Z grafu můžeme vidět jaký dopad má úspěšné a neúspěšné snížení daní v závislosti na agregátní nabídce a poptávce. Z obr. č. 16 vidíme, že pokud se nám daňová reforma podaří správně aplikovat, dojde k vodorovnému posunu agregátní poptávky i nabídky, což má za důsledek zvýšení reálného produktu za nijak nezměněné cenové hladiny. Při neúspěšném snížení daní viz obr. č. 17, roste agregátní nabídka i poptávka, avšak spolu s nimi roste reálný produkt i cenová hladina, což je případ, kterého nechceme docílit.

K podpoře investorského klima však zdaleka nepatří jen odpuštění daňové povinnosti, ale můžeme sem zařadit také odstranění byrokratické zátěže, zjednodušení účetního systému či budování dopravní infrastruktury, která je konkrétně pro českou politiku velice

aktuálním tématem, jelikož skrz Českou republiku bude vybudováno mnoho kilometrů vysokorychlostních železnic, které urychlí mnohonásobně dopravu a mohou podnikatelům pomoci.

Inflace je největším strašákem v nynějších predikcích do budoucna pro prakticky veškeré státy v Evropě. Nyní si uvedeme možnosti, jak politická reprezentace může ovlivnit inflaci a pokoušet se o její pokles. První možnost jsme si již uvedli, a tím je protiinflační opatření vázané na agregátní poptávku. Další možnost, kterou můžeme aplikovat je omezit růst nominálních mezd a důchodů. Můžeme tak například učinit zmrazením mezd na základě zákoně vydaného politického opatření nebo regulací cen statků fixací apod. Tyto možnosti protiinflační politiky řadíme mezi důchodovou politiku. Zde ale bych rád uvedl úskalí, ale zároveň „benefity“ spojené s touto možností. Pokud bychom vybrali důchodovou politiku jako protiinflační opatření, výhodou jistě bude, že nemá vliv na míru nezaměstnanosti a růst produktu. Pokud však je inflace způsobena nadměrnou poptávkou, pouze oddálíme její vliv.

Nyní již přistoupím ke konkrétním opatřením, které dle svého úsudku budou v jednotlivých ekonomikách účinné.

Nejvíce se zaměřím na tuzemsko, a proto s tímto hospodářstvím i začnu. Česká republika z výčtu ekonomik, které v této práci jsou zkoumány, nepatří mezi ty, co by se poprali s pandemií nejúspěšněji. Dle predikcí Ministerstva financí dosáhne česká ekonomika inflační míry až 12,3 %, můžeme zde spekulovat do jaké míry za tuto situaci může koronavirus a do jaké míry krize na Ukrajině, to ovšem není předmětem této práce. Navrhnu, co nejúčinnější opatření, které by tuzemské ekonomice pomohly. Nejdříve začnu u růstu hospodářství jako celku, a proto obrovský potenciál vidím ve zvýšení práce schopných lidí na základě přílivu ukrajinských uprchlíků, kteří by mohli, alespoň z části, zaplnit mezeru dle českého statistického úřadu cca 340 tis. volných pracovních míst. Pro tento případ se jako navrhovatel opatření musím zasadit o zlepšení byrokratického systému spojené s udělováním pracovních víz tak, aby se cizinci co nejrychleji mohli zapojit do pracovní povinnosti. Díky více práce schopným lidem zařídím ekonomický růst. Nyní se přesunu k výše zmíněné inflaci. Tradičních metod, jak pomoci od inflace je mnoho, avšak pro české hospodářství budu navrhnout zcela jinou alternativu.

Pustím se do velice kontroverzního tématu, ale domnívám se že příležitostí, jak by konkrétně česká ekonomika mohla bojovat s inflačními dopady, by mohlo být přijetí

společné měny Evropské Unie – euro. Proč bych toto rozhodnutí učinil, respektive proč bych takové opatření navrhl nyní podrobněji vysvětlím. Podle dostupných dat (Evropská centrální banka, 2022) jsme mezi top pěti zeměmi, které inflační vlna postihne nejvíce. Pojdme si uvést, jak jsou na tom země s vlastní měnou. Nemusíme chodit daleko, náš soused Polsko vykazuje predikce míry inflace přes 8 procent, tato míra ho řadí do deseti nejvíce postihnutých zemí inflací. Maďarsko nám budiž ještě jedním příkladem, i jim je predikována inflace obdobná té polské. Německu, členu eurozóny, je predikována inflace poloviční té naší a zároveň blížíci se průměru eurozóny. Další argument, který mne přesvědčil zvolit toto, vcelku radikální opatření, je fakt, že Česká republika má, dle forbes.cz, třetí nejdražší hypotéky v EU (úroková sazba – 4,62 %), huře už je na tom jen Rumunsko a Lotyšsko. Převážná většina států, které se potýkají s drahými hypotékami, nejsou členy eurozóny. Může i to být důvod, proč se pro euro rozhodnout? Můj názor je ano, protože by se ulevilo mladým lidem, kteří si hypotéky v ČR mnohdy nemohou vůbec dovolit a volí raději nájemné bydlení. A pokud lidé budou mít levnější hypotéky, potom budou moci svůj kapitál investovat, a v tom případě zajistíme další růst ekonomiky.

Německé ekonomice bych navrhl dozajista také nějaká opatření, která by snížila dopady covid – 19, jelikož i u německé ekonomiky byl značný rozdíl v obsahu magického čtyřúhelníku ve srovnání předpandemických let s rokem 2021. Jak jsem již naznačoval v této kapitole, německé hospodářství je jedním z nejsilnějších a jejich rozpočet v posledních letech se ocital v přebytku, proto bych zvolit větší vládní výdaje a investice, které by dozajista pomohly růstu ekonomiky, a jelikož německá ekonomika není v deficitu, nemusíme se bát prohlubování dluhu.

Přistoupíme-li ke slovenskému hospodářství, zde bych k výrazným opatřením nesáhl, jelikož rok 2021, dle zkoumání prostřednictvím magického čtyřúhelníku, dopadl lépe, než „nepandemické“ roky 2017 a 2019. I díky datům Ministerstva financí ČR, které předpokládají na rok 2022 další růst HDP pro slovenské hospodářství, nebudu provádět návrhy na významné zásahy do ekonomiky.

Rakousko – zde bych se zaměřil na nezaměstnanost, tabulka, která se váže k mé praktické části, vykazuje hodnotu 6,2 % míru nezaměstnanosti za rok 2021, nejvyšší hodnotu ze zkoumaných pěti let. Není to rozhodně nijaký drastický výkyv, ale přeci jen oproti roku 2019 je to nárůst o 1,4 % a dle mého uvážení, by se na tuto hodnotu opět rakouské hospodářství mohlo vrátit. Mým opatřením a zároveň návrhem bude opět, jako u ČR,

pomocí usnadnění byrokratického systému, přilákat práceschopné lidi ze zemí mimo EU. Situace s uprchlíky z Ukrajiny mi k tomuto opatření příznivě nahrává.

Zbývají nám dvě ekonomiky, které v této práci byly zmíněny a především zkoumány – Švýcarsko a Francie, avšak co bych měl navrhnout ekonomikám, které vykazovaly právě v roce 2021 nejlepší hodnoty za zkoumané období? Francie pokračovala v trendu snižování míry nezaměstnanosti, astronomicky rostlo HDP a inflace nebyla na žádných nezvyklých hodnotách. A švýcarské hospodářství? Mohli bychom použít termín naprostý premiant. Inflace i během pandemie blížící se nule, nárůst HDP a salda platební bilance v roce 2021 a nezaměstnanost žádné výkyvy taktéž nezaznamenala.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat dopady koronavirové pandemie na vybrané národní ekonomiky a následně navrhnout konkrétní opatření, která by vedla k eliminaci zmíněných dopadů.

V teoretické části jsem nejdříve popsal, jaké cíle má hospodářská politika, následně jsem se věnoval modelu agregátní nabídky a poptávky, který byl nutnou znalostí pro závěrečnou kapitolu. První kapitolu jsem uzavřel popisem vybrané metody, kterou byla metoda magických čtyřúhelníků a souvisejících pojmů. V praktické části jsem na začátku uvedl, jak by měl ideální magický čtyřúhelník vypadat a následně jsem objasnil metodiku, kterou jsem postupoval při výpočtu jednotlivých obsahů magických čtyřúhelníků. Poté jsem již přistoupil ke konkrétním ekonomikám. U každé ekonomiky jsem vypracoval pět magických čtyřúhelníků mapujících období mezi lety 2017-2021. Následně jsem vytvořil tabulky, podle kterých jsem následně interpretoval své výpočty. Veškeré dění v jednotlivých ekonomikách jsem následně okomentoval. Po analýze jednotlivých ekonomik jsem přistoupil ke komparaci výsledků jednotlivých hospodářství. Poslední kapitola byla věnována návrhu konkrétních řešení. Pojal jsem ji nejdříve teoretickou interpretací, jaké možnosti má politické spektrum v řešení dopadů koronavirové epidemie. Následně jsem pro vybrané ekonomiky uplatnil konkrétní hospodářská opatření.

Koronavirová pandemie zasáhla negativně všechny uvedené ekonomiky a u všech způsobila významný propad hrubého domácího produktu, který byl v některých případech doprovázen i růstem inflace. V roce 2021 byly dopady koronavirové epidemie v rámci hospodářské politiky vyrovnány. Česká republika nastartovala růst hrubého domácího produktu, avšak míra inflace rostla. V současné době se česká ekonomika potýká s akcelerující pádivou inflací. Rád bych zde vyzdvihl především švýcarské a francouzské hospodářství, která se popasovala s dopady koronavirové epidemie takřka na výbornou. Pro ostatní hospodářství bude velice podstatné, aby následovala má doporučení a pokusila se stimulovat agregátní poptávku i agregátní nabídku podle návrhů, které jsem v závěrečné kapitole uvedl.

Seznam použitých zdrojů

- Český statistický úřad (2022). *Podíl salda běžného účtu na HDP*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/143522108/370002210826.pdf/db125f81-de70-412d-9ed0-0d04b6a02e69?version=1.1>
- Eurostat (2022). *Inflation rate*. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00118/default/table?lang=en>
- Eurostat (2022). *Total unemployment rate*. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00203/default/table?lang=en>
- Eurostat (2022). *Balance of payments*. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/teibp051/default/table?lang=en>
- Helísek, M. (2002). *Makroekonomie: základní kurz*. Melandrium.
- Holman, R. (1999). *Ekonomie*. C.H. Beck.
- Kliková, K. & Kotlán, I. (2019). *Hospodářská a sociální politika*. (5. vyd.). Vysoká škola sociálně právní
- Mankiw, G. (1999). *Zásady ekonomie*. Grada.
- Mertlík, P., Rusmichová, L. & Soukup, J. (1991). *Úvod do obecné ekonomie*. Aleko
- Ministerstvo financí České republiky (2022). *Makroekonomická predikce*. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Makro-ekonomicka-predikce_2022-Q2_Makroekonomicka-predikce-duben-2022.pdf
- Samuelson, P. A., & Nordhaus, W. D. (2013). *Ekonomie*. (19. vyd.). NS Svoboda.
- Slaný, A. & Žák, M. (1999). *Hospodářská politika*. C. H. Beck.
- Soukup, J. (2010). *Makroekonomie*. (2. vyd.). Management Press.
- Statista (2022). *Switzerland growth of real gross domestic product*. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/263611/gross-domestic-product-gdp-growth-in-switzerland/>
- Tuleja, P., Majerová I., & Nezval, P. (2006). *Základy makroekonomie*. Computer
- Urban, L. a kol. (1994). *Hospodářská politika*. (1.vyd). Viktoria publishing
- Žák, M. (2006). *Hospodářská politika*. VŠEM.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Hodnoty ukazatelů pro magický čtyřúhelník pro Českou republiku.....	34
Tabulka 2: Pomocná tabulka pro výpočet obsahů magických čtyřúhelníků české ekonomiky	35
Tabulka 3: Hodnoty ukazatelů pro magický čtyřúhelník pro Německo.....	37
Tabulka 4: Pomocná tabulka pro výpočet obsahů magických čtyřúhelníků německé ekonomiky	38
Tabulka 5: Hodnoty ukazatelů pro magický čtyřúhelník pro Slovensko.....	40
Tabulka 6: Pomocná tabulka pro výpočet obsahů magických čtyřúhelníků slovenské ekonomiky	41
Tabulka 7: Hodnoty ukazatelů pro magický čtyřúhelník pro Rakousko	43
Tabulka 8: Pomocná tabulka pro výpočet obsahů magických čtyřúhelníků rakouské ekonomiky	44
Tabulka 9: Hodnoty ukazatelů pro magický čtyřúhelník pro Francii.....	46
Tabulka 10: Pomocná tabulka pro výpočet obsahů magických čtyřúhelníků francouzské ekonomiky	47
Tabulka 11: Hodnoty ukazatelů pro magický čtyřúhelník pro Švýcarsko.....	49
Tabulka 12: Pomocná tabulka pro výpočet obsahů magických čtyřúhelníků švýcarské ekonomiky	50
Tabulka 13: Tabulka růstu/poklesu ekonomiky vybraných států	52

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Pyramida cílů hospodářské politiky.....	10
Obr. č. 2: Křivka agregátní nabídky a poptávky.....	15
Obr. č. 3: Posun křivky agregátní poptávky	17
Obr. č. 4: Posun křivky agregátní nabídky	18
Obr. č. 5: Phillipsova křivka	24
Obr. č. 6: Magický čtyřúhelník ČR.....	33
Obr. č. 7: Magický čtyřúhelník pro Německo	36
Obr. č. 8: Magický čtyřúhelník pro Slovensko.....	39
Obr. č. 9: Magický čtyřúhelník pro Rakousko.....	42
Obr. č. 10: Magický čtyřúhelník pro Francii	45
Obr. č. 11: Magický čtyřúhelník pro Švýcarsko.....	48
Obr. č. 12: Nabídkový a poptávkový šok - 1.možnost	54
Obr. č. 13: Nabídkový a poptávkový šok - 2.možnost	55
Obr. č. 14: Nabídkový a poptávkový šok - 3.možnost	55
Obr. č. 15: Negativní nabídkový šok a růst poptávky	56
Obr. č. 16: Úspěšná daňová reforma.....	58
Obr. č. 17: Neúspěšná daňová reforma.....	58

Abstrakt

Šimon, P. (2022). *Dopady koronavirové pandemie na národní ekonomiku pohledem ekonomické teorie* [Bakalářská práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: koronavirus, magické čtyřúhelníky, agregátní nabídka a poptávka, národní ekonomiky

Předkládaná bakalářská práce analyzuje prostředí národních ekonomik, které postihla celosvětová pandemie koronaviru. První kapitola se zabývá popisem modelu agregátní nabídky a agregátní poptávky a současně objasňuje pojmy spojené se zvolenou metodou zkoumání. V této kapitole jsou také uvedené cíle hospodářské politiky. Druhá kapitola obsahuje praktickou část, ve které jsou vypracovány magické čtyřúhelníky pro jednotlivé ekonomiky. Poslední kapitola je kapitolou autorskou, kde jsou navržena konkrétní opatření spojená s dopadem pandemie pohledem modelu agregátní nabídky – agregátní poptávky.

Abstract

Šimon, P. (2022). *Impacts of the coronavirus epidemic on the national economy from an economic theory viewpoint* [Bachelor Thesis, University of West Bohemia].

Key words: coronavirus, magic quadrilaterals, aggregate supply and demand, national economies

The present bachelor thesis analyses the environment of national economies affected by the global coronavirus pandemic. Since there are many national economies and the space for a bachelor thesis is limited, I have chosen only a few economies to examine. The first chapter deals with the description of the aggregate supply and demand model and at the same time explains the concepts associated with the chosen method of investigation. This chapter also presents the objectives of economic policy. The second chapter contains a practical section in which magic quadrilaterals are developed for each economy. The last chapter is the author's chapter where I use my discretion to suggest specific measures associated with the impact of the pandemic.